

„A Feltámadott nemcsak egy történeti pillanatban találkozik a tanítványokkal, hanem a mai napig is találkozni akar veled, de nemcsak egy ünnep erejéig, hanem része akar lenni mindennapi életednek.”

Elfelejtett előadás ► 3. oldal

„Hazánkban több mint ötven egyházi és civilszervezet, magán-személy és intézmény jelezte, hogy együtt érző szándékával csatlakozik a megemlékezéshez.”

Menetelés az Életért ► 4. oldal

„Egy-egy népcsoport, vallási közösség tudatos lemeszárítása azonban nem ért véget a világháború befejeztével. Milliók szenvednek naponta, és százezrek halnak meg évente keresztény testvéreink közül csupán azért, mert hűek Krisztushoz.”

»Szót emelünk értük?« – hangzott az önvizsgálatra indító kérdés.”
Kiáltás és kiállítás ► 6. oldal

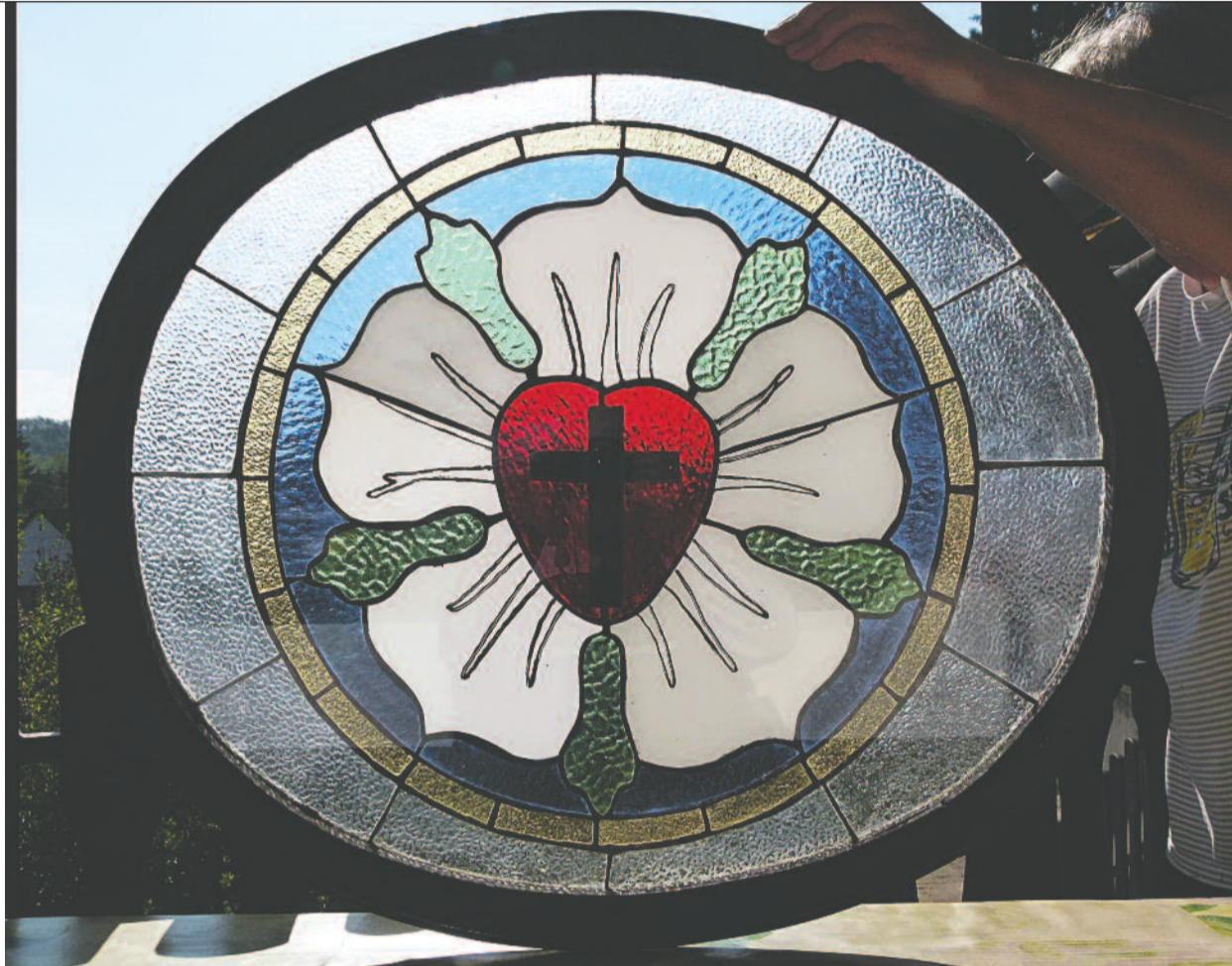
Rejtőzködő kincsesház ► 2. oldal
Lelkészkutatás Irsán ► 3. oldal

Balatonszárszói jubileum ► 8–9. oldal

Madarak, fák, emlékek ► 10. oldal

Missziói napra készülünk ► 11. oldal

Megvalósuló álmok a Sareptában ► 13. oldal

Tiffany-üveg Luther-rózsa

A felsőpetényi evangélikus gyülekezet templomának tornyát korábban egy üvegre festett Luther-rózsa díszítette. Ez azonban az évek során lekopott, a festék lepattogzott. Helyére most – a helyi lelkész nagynénje, *Sarlós Ilona* alkotásaként – egy Tiffany-üvegből készült Luther-rózsa került az ablakba.

Szentelését május 4-én délelőtt *Szabó András* esperes végezte, aki az istentiszteleten Jn 21,15–19 alapján hirdette Isten ígését. Az ünnepi közgyűlésen a vendégeket *Benyusovics Ervin* felügyelő köszöntötte, az új ablak elkészültének történetéről *Szakács Tamás* lelkész szolt, *Koncz István* egyházmegyei felügyelő pedig

Luther Mártonnak azokat az instrukcióit ismertette, amelyeket pecsétjének elkészítéséhez írt.

A gyülekezet az istentisztelet végén vonult a templom elé az új ablak felszentelésére, ezt pedig közösségekben elfogyasztott ünnepi ebéd követte a gyülekezeti teremben.

■ SZAKÁCS TAMÁS felvétele

Háromszáz éve települt újra Bénye

► 1714. április 27-re emlékezve gyűlt egybe Bénye – elmúlt háromszáz évét – ünneplő gyülekezete a húsvét utáni első vasárnapon. Az egész napos rendezvénysorozat – a hagyományoknak megfelelően – az Isten házában kezdődött. A zsúfolásig telt evangélikus templomban Ez 37,1–14 alapján *dr. Fabiny Tamás* püspök hirdette az ígét. A liturgiában – egyik utolsó esperesi szolgálataként – *Krámer György* püspökhelyettes működött közre a helyi lelkésszel, a bényeieket tizenkét éve pásztoroló *Buday Zsolttal* együtt.

Az Északi Egyházkerület lelkészi vezetője az aznapra kijelölt textus különleges aktualitásaként hívta fel a figyelmet arra, hogy mekkora kincs mindaz, amire a bényeiek büszkék lehetnek. Felidézte, miképpen próbálták az ősök egymáson is túltenni annak eldöntésében, hogy a törökűlés után hova épüljön a faluban az istenháza. A korabeli legendák szerint úgy határoztak: oda kell a templomnak épülnie, ahová a legelső kocsi követ hozták. Egy bizonyos *Hargás Mátyás* presbiter azonban – akinek *H. M.* monogramját évszázadokig lehetett olvasni a templom belső bejárati ajtaja felett – leleményesen előre megszervezte útját, és váltott lovakkal hozta meg az első kocsit, s öntötte le a pataktól nem messze, egy üres földterületre. Így került mai helyére az új templom, melynek Templom-hegyen álló elődjére ma már csak némi omladék emlékeztetheti az arra járókat.

Bénye a 18. században népesebb volt, a Felvidékről érkezett – szabadosokból, földművelőkből álló – székértábornyi fiatallal, akik hozták magukkal tót anyanyelvüket és lutheri hitvallásukat.

► Folytatás a 14. oldalon

Láthatóan keresztény

■ PRÖHLE GERGELY

Az adóbevallások elküldésének időszakában különösen aktuális felidézni egyházunk stratégiájának címét: *Láthatóan evangélikus*. A májusi határidőt megelőzően megszorodnak az egyházak és civilszervezetek hirdetései, egyfajta láthatósági verseny alakul ki az adózók kegyeieréért.

Az elmúlt években számos alkalommal beszélgettünk, vitatkoztunk arról, hogy vajon az egész stratégiaalkotás, ráadásul a láthatóság középpontba állítása vajon nem túlzott alkalmazkodás-e az elvilágiasodott közbeszéd igényeihez. Nem pusztán arról van-e szó, hogy az evangélikus portékát a hiúság vásárán akarjuk áruba bocsátani? A kérdésre adott válaszok természetesen lehetnek nagyon különbözőek. Lelkiségi hagyománytól, egyházképtől függően a teljes elutasítástól, a megbotránkosztól a korszerű kommunikáció iránti maximális lelkesedésig igen széles a skála.

Az elmúlt évek tapasztalatai ugyanakkor elég világosan megmutatták, hogy az egyre blikkfangosabb evangélikus hirdetések egyre többször emlékeztetik az adózókat evangélikus gyökereikre, vagy teszik az egyházat rokonszenvesedő olyanként számúra is, akik pusztán az adófizetői tudatosság jegyében keresnek megfelelő célt az egyházi egy százalékuknak. Korántsem kidobott pénz tehát a hirdetésekre fordított összeg, s nagyon reméljük, hogy az idei év „egyszárnyú anyyala” további növekedést hoz majd a statisztikákban – és persze a bevételekben.

Az ilyen kampányok másik – vagy talán a legfontosabb – hozadéka, hogy néhány héten át elmondhatunk magunkról, egyházunk szolgálatáról olyan részleteket is, melyek amúgy a szélesebb közvélemény előtt rejtve maradnak. Láthatóság dolgában azonban mi, evangélikusok – s általában protestánsok – némi hátránnyal indulunk az egyre hivalkodóbb reklámok világában. Hitünk lényege az egyszerűség, a „festett kép” nem zavarhatja meg a *solus Christus, sola Scriptura, sola gratia* egyértelmű üzenetét. Nem is kell nekünk versenyezni a láthatóságnak e műfajában, hisz nagy baj lenne, ha mi magunk nem hinnénk az üzenet tisztaságában.

Ugyanakkor azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy alapvetően egy katolikus hagyományokkal rendelkező országban élünk. Számítalanszor átéltem már, hogy a világi közvélemény nem tud mit kezdeni templomaink egyszerűségével, egyházunk demokratikus felépítésével, a gyülekezeti autonómia fontosságával, a világi tisztségviselők jelentőségével. Ilyen körülmények között kell mégis megtalálnunk a megfelelő hullámhosszt, hogy hittel, világos üzenettel forduljunk az emberek felé.

A húsvétot követő vasárnapon épp abban a templomban – a római Szent Péter-székesegyházban –, melynek

építése idején a lutheri reformáció gondolatai megfogalmazódtak, történt meg *XXIII. János* és *II. János Pál* pápa szentté avatása. „A Vatikán megashow-t tervez” – adták hírül a médiumok világszerte, e profán szóhasználatlaltal is biztosítva a széles körű láthatóságot.

Nem az én feladatomban, hogy a szentté avatás teológiai hátterét, folyamatát, liturgiáját akár csak kommentáljam, de az persze nyilvánvaló, hogy a szentek kultusza tőlünk nagyon távol áll. És mégis: amikor katolikus testvéreink két egykori egyházfőjükre irányítják a világ figyelmét, érdemes protestáns szempontból is odafigyelni erre.

Ha jól értem az ügyben jártas katolikus barátaim fejtegetését, akkor az ökumenikus nyitásban és az egyház általános megújításán túl *XXIII. János* és az általa kezdeményezett *II. vatikáni zsinat* jelentősége abban áll, hogy az egyházat sokkal inkább a hívek közösségeként értelmezte, a liturgiai reformmal pedig a gyülekezet felé forduló lelképásztorok figyelmét irányította hangsúlyosan a feltámadott Krisztusra.

S bár *II. János Pál* boldoggá-, majd szenttéavatási eljárása során egy *Costa Rica*-i asszony csodálatos gyógyulását jelölték meg a szentség döntő bizonyítékaként, számunkra talán a huszonöt évvel ezelőtti „annus mirabilis”, a csodálatos év, az 1989-es politikai változások előkészítésében vállalt szerepe miatt méltó a köztiszteletre. *Karol Wojtyła* püspöknek a pápává választását követő szavai, a „Ne féljete!” apostoli üzenete sok millió kereszténynek adott hitet, erőt, irányítást rá a figyelmét arra, hogy bizakodhatnak – nem pusztán a politikai változás lehetőségében, hanem a kegyelem mindent és mindenkit felülmúló erejében is.

II. János Pál számos alkalommal tett tanúbizonyságot ökumenikus elkötelezettségéről, még ha pápasága idején ezzel ellentétes szellemiségű dokumentumok is születtek. Szavai a protestáns gályarabok debreceni emlékművénel sokunk számára emlékeztetésekként maradtak. Én mégis inkább arra a misére emlékszem, amelyen tíz évvel ezelőtt a diplomáciai testület tagjaként feleségemmel – szíve alatt *Márton* fiunkkal – vettünk részt a napsütötte berni futballpályán. Halála előtt kevesebb mint egy évvel a törékenységében is erőt sugárzó lengyel pápa épp a *Miatyánkot* mondta, amikor megszólalt a közvetlenül mellettünk álló diplomata mobiltelefonja. A nagy és befolyásos iszlám ország nagykövete nem sokat törődött a pillanat emelkedettségével, emelt hangon telefonált...

Külpolitikával foglalkozó lutheránusként, követve a világban zajló folyamatokat csak azt mondhatom: mindennél fontosabb, hogy az evangélium üzenete láthatóvá, átélhetővé váljék. Rómában, Bernben – és Magyarországon.

A szerző egyházunk országos felügyelője, a Külgügyminisztérium helyettes államtitkára

SZTODOLA MIHÁLY FELVÉTELE

Oratio œcumenica

Mennyei Édesatyánk! Hálát adunk, hogy feltámasztottad Fiadat, Jézust, és ezért benne életünk és örömünk lehet. Hálát adunk neked, hogy feltámasztásával mindenre, amit ő tett, mondott, tanított, áment mondtál, és igazoltad őt, ezért mi tudhatjuk, hogy neked, Urunk, mi a kedves és helyes. Hálát adunk neked azért is, hogy soha nem hagysz bennünket bizonyosság nélkül, és megerősítesz bennünket a te akaratodban úgy, hogy egyre közelebb vonsz magadhoz, és egyre nagyobb szeretetközösségben lehetünk veled. Add, hogy ennek öröme egyre jobban meglátsszék rajtunk. Hiszen nincsen nagyobb öröm annál, mint a te akaratod felismerése a mi saját életünkben és az előtted való meghajlás, hogy a felismerés után engedelmisséget kérjünk tőled. Így támasztasz fel minket is a lelki halálból, és ajándékozol nekünk boldog életet.

Add, hogy megtapasztalhassuk: a benned és veled lévő öröm olyan, mint amikor a gyermek önfeledten játszik, vagy a zenész tárja ki előtted szívét játékaival, mert a dallam is téged dicsér. Add, hogy ez mások számára is látható legyen, ahogyan a te néped keresi és megéli a te akaratodat.

Te jól látod szívünket és cselekedeteinket, látod, hogy sokszor elnehezül a lelkünk, és nem látjuk be, miért jó és helyes a te utad, csak azt látjuk, nekünk miről kellene lemondani, mit kellene föláldozni. Amikor elhiszünk a hazugságot, hogy a gondjainkat, bajainkat, bűneinket nem a te eszközeiddel kell megoldani, nem hálaadással, nem imádsággal, és nem a te kezdedben van minden hatalom. Bocsáss meg nekünk! De a te ismereted öröme és békessége!

Ezzel az örömmel és békességgel szeretnénk eléd vinni mindazokat, akikért név szerint is imádkoznunk kell. Betegeinkért és idős testvéreinkért. Add nekik is a hitet, felismerést, bizonyosságot, hogy Urunk, Jézus mindenek felett úr, és minden, ami velünk történik, az ő kezében van!

Imádkozunk a fiatalokért és gyermekekért, akik hihetetlen kísértéseknek vannak kitéve, hogy ne ismerjenek meg téged, és ne vágyakozzanak hozzád. Eléd visszük a családokat is, Urunk, hogy örömük egymásban egyre nagyobb legyen, és otthonuk a békesség és szeretet helye legyen.

Könyörgünk vezetésünkért. Adj püspökeinknek bölcsességet, és add szeretetedet, hogy vezessék a te népedet, és alázattal könyörögjenek hozzád értünk. Imádkozunk a világi vezetőségért, hadd ismerjék meg a te akaratodat, és a te bölcsességedet kérjék döntéseikben. Jézus nevében kérünk, hallgass meg minket! Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Ne legyünk hát türelmetlenek vagy kishitűek a kereszt alatt. Mert hiszen Krisztus feltámasztott, Isten jobbán ül, hogy ördögtől és minden bajtól megtalmozva, örök üdvösségre vigyen. Mindezt a mi hűséges mennyei Atyánk adja nekünk szent Fiában, a mi megváltó Jézus Krisztusunkban.”

■ Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztények!
(Szabó József fordítása)

HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁN 3. VASÁRNAP (JUBILATE) – MK 2,18–22

A VASÁRNAP IGÉJE

Jubilate vasárnapjának igéi jól érzékeltek azt a feszültséget, amely az üldözést szenvedő ősegház mindennapjait áthatotta. Az első keresztények a szívükben elevenen élő húsvéti öröm miatt násznép benyomását keltették. Sorsuk mégis inkább gyászmenetet idézett. A vasárnap ősi epistolájában Péter apostol ezért inti így olvasóit: „...*ha kitaróan cselekszitek a jót, és tőrítetek érte a szenvedést, az kedves az Isten szemében.*” (1Pt 2,20)

„*Vajon börtölhet-e a násznép, amíg velük van a vőlegény? Addig, amíg velük van a vőlegény, nem börtölhetnek.*” Jézus ezekkel a szavakkal védi meg a börtölést elmulasztó tanítványait. Amíg övével van, az számukra a nász ideje, amikor nincs helye a börtölésnek.

Mindenekelőtt arra a néhány esztendőre vonatkozik ez, amikor Jézus nap mint nap tanítványai volt, és velük járta az országot. Városról városra, faluról falura tanította a köré seregülő népet, és gyógyította betegeiket. Ez volt a szent nász, amikor Isten és népe – mint vőlegény és menyasszony – egymásra talál.

„*De eljön az a nap, amikor elvételük tőlük a vőlegény, és akkor azon a napon börtölni fognak*” – teszi hozzá Jézus. Mindenekelőtt nagypéntek drámájára és a nagyszombat csendes gyászára kell gondolnunk. Húsvétkor azonban a tanítványok gyásza ismét öröme fordult. De ez az öröm

már akkor sem volt zavartalan, amikor a feltámasztott Krisztus negyven napon át újra meg újra megjelent övének. Az apostolok nem alaptalanul érezték, hogy okuk van a félelemre. Hiszen népük vezetői szemében egy halálra ítélt istenkáromló tanítványai, a rómaiak szemében pedig egy kivégzett lázadó követői voltak.

Emberileg teljesen érthető, hogy a Szentlélek pünkösdi kiadáságai tanítványok elzárkóztak a világ elől, és nem volt bátorságuk küldetésük betöltésére, az evangélium hirdetésére. Pünkösdkor azonban egy olyan, mindmáig tartó sajátos időszak vette kezdetét, amely egyidejűleg tekinthető a nász és a gyász idejének az egyház életében. Mert Krisztus – bár testileg a húsvét utáni negyvenedik napon a mennybe ment – mégsem szegte meg búcsúzóul tett ígérését: „...*Íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.*” (Mt 28,20) Valóságosan velünk van a Szentlélek hatalma által. Mindennap velünk van igéjében, valamint teste és vére szentségében. Ráadásul az isteni hatalom birtokosaként van jelen, miként maga mondta: „*Nekem adatott minden hatalom mennyen és földön.*” (Mt 28,18)

Nemcsak a mennyben, hanem a földön is egyedül Jézusé a hatalom. Akkor is így van, ha nem ezt tapasztaljuk. Akkor is, ha most azt látjuk, hogy a világ mindenestül a bűn uralma alatt áll, és egyre csak rohan a szakadék felé. És ez a látszat nagyon kísértő! Mert körülöttünk minden azt sugallja, hogy nem Jézusé a hatalom! Legalábbis itt, a földön nem az övé.

Nagy kísértése a mindenkor tanítványoknak, hogy a világ állapotát tekintve Jézusban ne lássanak többet

egykor élt bölcs tanítónál vagy csodadoktornál. Mert az értelmünk nem tudja belátni, hogy mindabban és mindazon keresztül, ami velünk és körülöttünk történik, Jézus hogyan gyakorolja a hatalmát. Még azt sem tudjuk belátni, hogy az egyházban hogyan gyakorolja. Ezért minden okunk megvan rá, hogy gyászmenetként és ne nászmenetként éljük meg kereszténységünket.

Amikor pedig kimegyünk a temetőbe, és látjuk az egyre szaporodó sírkereszteket, vagy ha egy haldokló szeretettünk kezét kell elengednünk, és ha majd a mi torkunkat szorongatja a halál, akkor igen nagy kísértés, hogy azt gondoljuk: mégiscsak a halál a legnagyobb hatalom ezen a földön. Ő a „*mors imperator*”, a „*halál császár*”, ahogy a régi rómaiak nevezték, aki előtt előbb-utóbb minden térdnek meg kell hajolnia.

Pedig nagypénteken a Golgota keresztjén Jézus halálának pillanatában valóban beteljesedett a halál uralma alóli megváltásunk. Joggal állítja a keleti egyház ősi liturgiájában minden alkalommal elhangzó tanúságtétel: Krisztus „*halállal tiporta el a halált*”. Mert Krisztus halála valóban a halál halála volt. De őt érzékszervünk ebből ma még semmit nem tapasztal. Őt érzékszervünk arról akar meggyőzni bennünket, hogy a földön végső soron a halálé minden hatalom.

Az üldözést szenvedő első keresztényeknek is volt bőven tapasztalatuk a naponta rájuk leselkedő halál hatalmáról. Életüket mégsem gyászmenetként éltek. Mert nekik még szilárd volt a föltámasztott Krisztusba vetett hitük. Ezért rendíthetetlen bizonyossággal vallották: nagypente-

ken beteljesedett, elvégzetett, hogy Krisztus örökre megváltotta őket bűn és halál, pokol és sátán hatalmából! És ha ezért a hitükért életüket kellett adniuk, akkor úgy készültek a halálra, mint a nász beteljesedésének pillanatára.

És ez azóta is így van: az idők végéig ezen a földön csak a hívőknek lehet bizonyosságuk arról, hogy valóban hogy állnak a dolgok a világban, az egyházban és a maguk életében. Csak a hit adhat bizonyosságot, hogy mindig az Isten akaratába simuló, az Isten akaratát elfogadó igaz szándék és akarat a győztes. Mert az őt érzékszervünkkel még a hívők is ennek ellenkezőjét tapasztalják. Ugyanígy csak a hit adhat bizonyosságot arról, hogy a halál nagypéntek óta nem az élet vége, hanem az élet minden fizikai korlátától szabad kiteljesedése, a valódi, el nem múló életbe való belépés.

Mert nagypénteken elvégzetett, hogy – miként Pál apostol vallja a *Római levélben* – „*akár élünk, akár meghalunk, az Úrén vagyunk*” (Róm 14,8). És bár itt, a földön sokféle nyomorúságban van részünk, „*mindezekkel szemben diadalmaskodunk az által, aki szeret minket. Mert... sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmak, sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket az Isten szeretetétől, amely megjelent Jézus Krisztusban, a mi Urunkban.*” (Róm 8,37–39)

Jubilate vasárnapján és életünk minden napján ez a bizonyosság ad okot a minden szenvedésen és még a halálfélelmen is felülemelkedő, ujjongó öröme.

■ VÉGHÉLYI ANTAL

Rejtőzködő kincsesládánk

► **Van a Magyarországi Evangélikus Egyháznak egy kincsesládája. Ezen a ládán nincs se zár, se lakat. Bárki felnyithatja a tetejét. A hozzáférés is biztosított, mégis sokszor szegényesen, megtépázva, koldusként ülünk rajta. Ez a kincsesláda az Evangélikus énekeskönyv imádságos része.**

Néha már úgy érzem magam, mint egy marketinges szakmát gyakorló ember. Reklámozom azt a portékát, amelyet magam is használok. De az nemcsak nekem jó, hanem elsősorban azoknak, akiknek kínálok. A kincs, amelyből van, és jut mindenkinek. Nem is kell messze menni érte: ott van a kezünk közelében. Csak bele kellene lapozni, s nap mint nap lehetne élni vele, élni belőle.

A régiak együtt tartották kézben a Szentírást és az énekeskönyvet. Olyannyira az életükhöz tartozott, hogy holtukban sem engedték el. Voltak olyan evangélikus vidékek, ahol énekeskönyvvel a kézben temették el az elhunytakat. Szép jelkép.

Az énekeskönyv mindig imakönyv is volt. Nemcsak úgy, hogy az énekeket is imádkozták, hanem úgy is, hogy a könyv második felében ott volt a gazdag imádságosanyag. Erre a gyűjteményre kellene ma is rácsodálkoznunk.

Jézus követői mindig tanítványok voltak. A tanulás során az imádság is a tantárgyak közé tartozott. A tanítványok kérték a Mestert, hogy tanítsa őket imádkozni. Így lett miénk a

legdrágább imádság, a *Miatyánk*. De a *Miatyánk* példája nyomán a tanulási folyamat tovább tart, sőt egy életen át kísér. Mai tankönyveink egyike pedig az énekeskönyvünk imádságos része.

Tizenkét fejezet mutatja be (681–775. o.), mennyire átjárja az imádság egész életünket. Hétköznapok és hétköznapok események váltják egymást, az ünnepnapok pedig tagolják ezeket. S bár mással töltjük a munkaidőt, és mással az ünnepi pillanatokot, egyvalami állandó lehetőség: az imádság. Átfog(hat) mindent. Minden időszakot, minden napot, minden napszakot.

Énekeskönyvünk egyszerre példatár és minta. Segít imádkozni, amikor nem tudunk a saját szavainkkal. Bátorít imádságra azzal, hogy bekapcsolódhatunk az előttünk járt és mellettünk élő testvéreink millióinak közösségébe, amikor együtt imádkozhatjuk a veretes vagy friss mai könyörgéseket, amelyek a legkülönbözőbb emberektől vagy közösségektől kerültek közös asztalunkra. Segít az egyéni elcsendesedésben és abban, hogy közösségben forduljunk Isten felé. És mintát ad arra, hogy miként folytassuk a megkezdett imádságot, amikor majd saját szavainkkal saját gondolatunkra, saját ügyeinkre térünk.

Az egymást követő szakaszok nyomán meghatározhatjuk önmagunkat, mint akik tanulók vagyunk az imádság iskolájában. *Uram, taníts minket imádkozni* – ezt a címet hordozza az első fejezet. Igen hasznos az istentisztelettel kapcsolatos második is. Segít rákészülni a nagy találkozásra, segít

hidat verni az istentisztelet után a hétköznapokba, s közben végigkíséri az eseményeket.

Igen, lehet imádsággal rákészülni, sőt lehet istentisztelet közben is imádkozni – hiszen van erre „szervezett” lehetőség a közösség rendjében, és vannak olyan percek, amikor a közösséggel körülvéve is magánbeszélgetésbe elegyedhetek az én Urammal. Ezt bontják ki azután a következő fejezetek a keresztelésről, a gyónásról (egy csodálatos, a *Tízparancsolatra* építő gyónókönyvvel), az úrvacsoráról, majd az ünnepekről. Ez utóbbi egész évre kínál olyan imádságokat, amelyek jó kiindulópontjai lehetnek az egyházi év időszakaihoz kapcsolódó személyes imádságainknak, de jól mondhatók ezek a könyörgések kis közösségekben is (például bibliaórán, hitoktatáson, házi áhítat közben és másutt).

Különösen is nagy kincse ennek a gyűjteménynek az a fejezet (7.), amely a *Minden napra* címet viseli. Ez olyan érték, amelynek megismerésére jövő héten külön cikket is szánunk.

Ezt követik az egyházi év és a gyülekezetéről, majd a családról szóló szakaszok. Tanítás, meditáció, személyes hangvételű imádság és közösségi könyörgés csodálatos harmóniában fonódik itt egymásba.

A 10. fejezetben mindenféle jóért adhatunk hálát, és könyöröghetünk. A gondviselő Istent megszólító mondatok sora egyre személyesebbé válik. Nem véletlen, hogy a következő fejezet (11.) már ezt a címet viseli: *Kereszt alatt*. Ebben – a korábbiakhoz hasonlóan – a zsolttáros ősi tanúság-

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

tétele vezet be az Isten felé forduló, különböző élethelyzetekre megfogalmazott sóhajtásunkat. A zsolttáros szava ezzel indul: „*Mert szereteted az életnél is jobb...*” (Zsolt 63,4)

Innen már valóban csak egy lépés az utolsó fejezet témája: *Reménység a halál órájában*. Áldással forgathatja ezeket a lapokat az is, aki még távolinak érzi az elmúlást, hogy idejében megtanulja: életem ideje kezdedben van, Uram. De nagy segítség lehet azoknak is, akik szeretttük távozásának vagy éppen a saját elmúlásuk tényének feldolgozásával foglalkoznak. Tiszta, evangélikus keresztény tanítás ez a javából, hogy a legnehezebb órákban is az igazi evangélium hangozzék, és életünket Isten tenyerére tudjuk lenni.

Szavaink, a legszentebbnek érzett vagy a legnagyobb kínban kimondott, eget ostromló gondolataink is gyengék, de áldott az Isten, aki mindent megtehet, még a mi imádságunkat is meghallgathatja. Ezért áll ott a kincsesláda tartalmas fejezeteinek legvégén az apostoli mondat: „*Aki pedig mindent megtehet sokkal bősebben, mint ahogy mi kérjük vagy gondoljuk, a bennünk munkálkodó erő szerint: azé a dicsőség az egyházban Krisztus Jézus által nemzedékről nemzedékre, örökkön-örökké. Ámen.*” (Ef 3,14–21)

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY

Ígéretes indulás Csadó Balázs irsai beiktatása

► Az irsai, Luther utcai templom szökőkúttal, játszótérrel övezett zöld vidéke április 27-én a gyülekezet huszonkettedik megválasztott parókus lelkészének, Csadó Balázsnak ünnepélyes beiktatása alkalmából várta a híveket. Albertirsa 1950-ben Alberti és Irsa község egyesítésével jött létre. Csadó Balázs a város mindkét részét jól ismeri, hisz eltöltött egy évet az Alberti, majd másfél évet az Irsai Evangélikus Egyházközségben is. Egy-
másra talált lelkész és gyülekezet, ahogy ezt az ünnepi istentiszteleten többen, köztük az iktató Krámer György, a Dél-Pest Megyei Egyházme-
gye esperese és maga az újdonsült lelkész is megfogalmazta.

Krámer György Ézs 61,1–2 alapján a megtört szívek gyógyulásának, a foglyok szabadulásának és a gyászolók megvigasztalásának lehetőségét lebbentette fel a gyülekezet előtt. Az esperes igehirdetésében azt kutatta, vajon ezek a szép ígéretek miként válhatnak valósággá. Könnyen mutathatnánk az ifjú lelkészre, mondván, íme, az ígéretek beteljesítője, mutatott ténylegesen a szóban forgóra. Elvégre az elmúlt másfél éves szolgálatával Csadó Balázs már bizonyított az irsai gyülekezetben – folytatta gondolatmenetét. Csakhogy: ő maga egyedül nem teljesítheti be ezeket az ígéretek. A hasonlóképp kulcsfontosságú tevékeny gyülekezet sem elegendő a „sikerhez” – világitott rá. Egyedül Jézus hozhatja el az épülést, a gyógyulást.

A lelkészi megbízólevél átadása után az áldások következtek. A liturgiában Krámer György mellett Bárdossy Tibor irsai nyugalmazott és Tíri Krisztina alberti lelkész vett részt. Az immáron beiktatott lelképásztor igehirdetésében valamiképp kapcsolódott a már elhangzottakhoz Péld 16,1-et idézve: „Az emberi értelem tervezte, de az Úr adja meg, hogy mit mondjon a nyelv.” Hangsúlyozta: bár a közös munkálkodás csak most kezdődik, a legfontosabb, hogy higgye a gyülekezet: az Úr működik. Az Úr, aki lelkész és gyülekezet tökéletlenségét és gyengeségét használja igéjének éltetésére, továbbadására. A látszat és tervezetéseink ellenére mindig a javunkra válik, ha Isten iránymutatását követjük – ígérte személyes tapasztalataira is utalva Csadó Balázs.

Az ünnepi istentisztelet után közgyűléssel folytatódott az irsai délután. Motyovszki Mátys felügyelő vezényletével zajlottak a köszöntőbeszéd. Boris-Malik Ildikó helyi presbiter „a

A SZERZŐ FELVÉTELE

Csadó Balázs Balassagyarmaton született 1986-ban. Már szülei is a gyülekezet aktív tagjai voltak Záborszky Csaba lelkész szolgálata alatt. Az általános iskola első négy osztályát Szügyben végezte, majd a balassagyarmati Balassi Bálint Gimnáziumba járt nyolc évig, itt tett sikeres érettségi vizsgát.

Tizenöt évesen egy gyülekezeti ifjúsági táborban ragadta meg Isten szeretete, s adta életét Jézus Krisztusnak. Több lelkes fiatalal együtt akkor alapította meg a M.Is.K.A. (Mi Isten Követői vAgyunk) együttest. A közelgő pályaválasztást a sport, a zene, illetve a történelem iránti érdeklődése határozta meg. Tusakodása közben ismét megragadta az Isten. Egy ifjúsági tábor záróalkalmán a következő, Római levélből való ígét kapta: „Isten ajándékai és elhívása visszavonhatatlanok”. Ez egyértelmű jelzés volt számára, hogy Isten a lelkészi szolgálatra hívja. Engedett a hívásnak.

2011. július 2-án szentelték lelkésszé Szügyben. Ugyanezen a nyáron megnősült, feleségül vette Benyusovics Kitti. Először Albertiben, majd Irsán szolgált.

Balázs hálásan gondolt családjára, küldő gyülekezetére, a teológusévekre, a hévígyörki gyülekezetben eltöltött hatodévre, barátaira, mindazokra, akiket Isten felhasznált az ő formálására.

■ KINYIK ANITA

reklám helyének” tekintette oltártérbe hívását, és elújságolta a hallgatóságának, hogy az ifjú lelkész M.Is.K.A. nevű – keresztyén pop-punk – együttesének megjelent új lemeze. Fazekas László, Albertirsa polgármestere személyes hangon szolt az ifjú lelkészrel történt találkozásáról, és jó kommunikációs készségét, pontosságát, valamint a másik emberre való odafigyelésének képességét méltatta. Tíri Krisztina alberti lelkész a jó szomszédság előmozdítása végett szimbolikusan egy bőröndöt ajándékozott a – megfogalmazása szerint – mindig úton levő lelkésznek. Tiszteletüket tették a helybéli felekezetek képviselői is, így például Nemeshegyi Zoltán baptista lelképásztor. Blatniczky János Dániel, a szügyi evangélikus gyülekezet lelkésze gyülekezetének köszöntését tolmácsolta az egykor Szügyben felszentelt, nógrádi gyökerű lelkésznek.

Az óvodások előadása után a gyülekezet a templomkertbe vonult, ahová a lelkész a hagyományokhoz híven egy fát ültetett. A ceremónia lakodalomhoz hasonlóan – ahogy ezt a hasonlatot Csadó Balázs is használta – közös süteménypusztítással zárult.

Balatoni üdülőszen telés

► Családias, meghitt ünnepség keretében szentelték fel május 1-jén a kaposzkecsői Evangélikus Diakóniai Otthon Balatonszárszói üdülőjét. Szücs Eszter; az otthon lelkészénője igehirdetésében hangsúlyozta: Isten áldása, jelenléte mindennél fontosabb a keresztyén ember számára – akár dolgozós hétköznapjait éli, akár jól megérdemelt pihenését tölti.

A tavaszi felújítási munkálatok után az épület immár készen áll a pihenni vágyók fogadására. Az üdülő elsősorban az egyházunk diakóniai szolgálatában dolgozók számára kínál kedvező árú pihenési lehetőséget (1500 Ft/fő/nap), de gyülekezeti csoportok, közösségek fogadására is alkalmas a tizenkilenc férőhelyes, háromszintes épület.

A diakóniai otthon munkatársai közül többen családjukkal együtt elsőként tölthettek egy tartalmas és vidám, hosszú hétvégét az üdülőben, és talán mindennél beszédesebb, ahogyan elköszöntek egymástól: „Ide még sok-

szor visszajövünk.” Így legyen, hiszen egyre inkább látjuk, tapasztaljuk az eddigieknél sokkal nagyobb figyelmet kell fordítanunk a segítő szakmában dolgozó munkatársaink testi-lelki egészségére. Felelősek vagyunk ugyanis nemcsak a ránk bízottakért, hanem egymásért is.

Isten iránti hálával vettük hát birtokba az épületet, azzal a reménységgel, hogy betölti elsődleges funkcióját, és lehetőséget nyújt a rekreációra, pihenésre.

■ SZABÓ SZILÁRD lelkész, intézményvezető

„Szoftverfrissítés” az Üllői úton

Ünnep volt a májusi első munkanap reggelen a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) budapesti adminisztrációs központjában, az Üllői út 24. szám alatti Országos Irodában. Krámer György evangélikus esperes, püspökhelyettes személyében új irodaigazgatót köszöntött és mutatott be egyházunk elnöksége a teljes létszámban megjelent munkatársi közösségnek.

Irodavezetői minőségében a szokásos hétfő reggeli áhitaton ült először az asztalfőn az egyházunk szervezeteiben, bizottságaiban évek óta aktív szerepet betöltő, jelenlegi megbízatásába a pilisi gyülekezetből érkezett fiatal lelkész. Köszöntését áhitat előzte meg, melyet Gáncs Péter tartott a bibliaolvasó Útmutató májusi igéje, a Galata-levél 3,28 verse („...mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban...”) alapján.

Az MEE elnök-püspöke szemléletes hasonlattal „szoftverfrissítésnek” nevezte, vagyis a számítógép újraindításával járó művelet örömteli lehetőségével jellemezte az új irodaigazgató szolgálatba állásának eseményét. Gáncs Pétertől egyházunk or-

szágos felügyelője vette át a szót. Próhle Gergely kiemelte, hogy Krámer György megválasztása az országos presbitériumban teljesen egyhangú szavazással történt. Örömet fejezte ki az új vezető személyével kapcsolatban a tekintetben is, hogy ismét lelkészi vezetője van az irodának, és ez a lutheri hagyomány továbbvitele, a világ előtt való megjelenítése szempontjából döntő tényező.

Krámer György esperes a Kákay István korábbi igazgató távozása után kinevezett megbízott vezető, Végh Szabolcs is köszöntötte, és mindannyian Isten áldását kívánták a csütörtöki istentiszteleten beiktatandó igazgató munkájára, életére.

Az új irodaigazgató néhány szóval bemutatkozott a munkatársi közösségnek, majd kifejezte azt a reményét, hogy az első héten minden egyes munkatársával személyesen beszélgethet, így közelebből is megismerheti az itt dolgozókat, valamennyiük pontos munkáját, amelyre egyébként – a presbitériumi és bizottsági ülések során – különböző összefüggésekben már eddig is rálátott.

■ KÓHÁTI DOROTTYA

Elfelejtett előadás

Legördült a függöny. A produkciónak vége. A közönség felállva tapsol, örvend, elsőprő ovációval ünnepli a szereplőket, majd – elfelejti. Egy-két napig még az előadásról beszél, a hatása alatt van, de azután ki-ki visszatér gondolataiban a saját életébe, és csak emlékfoszlányok maradnak meg, egy-egy híressé vált mondat és egy kellék kicsinyített mása, melyet szomorú mementóként arany- vagy ezüstláncan ki-ki a nyakában hord.

Pedig bizarr, egyedi és felejthetetlen előadás volt. Ösbemutató – az első és egyben az utolsó előadás. A kellekek tragédiát sugallnak, mégis happy end a vége. A színpadon megjelenő történet nem vígjáték, hanem végjáték – az Emberfia szenvedésének története. Az ünneplőbe öltözött közönség nem megnyugtató előadást lát, hanem kötelet, fondorlatos cselszöveket és durva katonákat, korbácsot és vesszőt. Kezét mosó álműfőnök, aki nem vállalja a felelősséget. Kétségbeesett, tehetetlen rokonokat és tanítványokat. Szűrő töviskoronát és végül a gyalultatlan fakeresztet – az átkozottat –, rajta a megcsúfolt testtel és emberrel, ahogyan folyik a vére, testnedvei, és vele együtt folyik ki belőle az élet is.

Az előadás interaktív, de nem lel-

mes. A közönség egyből bekapcsolódik, örjngve rikoltja Barabbást és a „Feszítsd meg!”-et, kint és halált követel, de meglepődik és fintorogva fordul el, amikor a kifröccsenő vérből és röpködő húscsapatokból az ünneplőruhára is jut. És ebből a mocsokból, bűzből, el-ki folyt vérből, a szenvedő halálhőrgéséből, az elátkozott helyről, a koponyák hegyéről, a gye-hennából, a helyről, ahonnan az Isten is távozott – a pokolból mennyei magasságokba emelkedik az előadás.

Csodálatos módon megnyílt sírkamra, szelíd tekintetű, megértően mosolygó angyal, amint kimondja, hogy a vérben, mocsokban és átokban meghaltat nem azon a helyen kell keresni, mert él. És a közönség hitlenkedik, csalásra gyanakszik, és csak a feltámadt szenvedő tiszta látványa nyugtatja meg, hogy ami két nappal azelőtt történt, már a múlté, de amiből új élet fakadt.

A közönség felállva tapsol, majd felejt. A nagy előadás történetét igyekszik évről évre újrajátszani, de az sem tart tovább néhány napnál. A telt házas ünnepi istentiszteletek vége szakad, a terek ünnepi körmeneteinek végláthatatlan tömegei eltűnnek. Lelkesedünk, tapsolunk, emlékezünk – majd visszarázódunk a

hétköznapokba, az ünneplő lelkünk átöltöztetjük a megszokott viseletbe, a szép ruha lekerül, a főszereplőt, Jézust pedig visszaküldjük a templomba, ahová igazán való. Mert nincs idő gondolkozni többet az előadásban, hogy miként jutott az ember oda, hogy „Feszítsd meg!”-et kiáltson, hogyan követelte a kínzást és a halált, hogyan nevetett a szenvedésen, hogyan került a vér és a felelősség az ünneplőruhára.

És azon az érthetetlen fordulatban sincs idő gondolkozni, hogy ebből a tragédiából miért nem lett megérdemelt büntetés, miért nem lett felelősségre vonás, miért nem omlott össze a keresztre feszítés pillanatában az egész világ – és miért lett ehelyett feltámadás, megbocsátás, a tagadásból tanúságtétel, a gyűlöletből a halált is legyőző szeretet, a büntetés helyett megváltás. Ezekkel nincs idő vagy kényelmetlen foglalkozni. Könnyebb őt kirekeszteni, valamilyen menhelyre dugni, az utcára küldeni vagy templomba zárni.

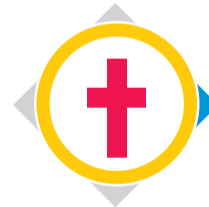
Mert nehéz és kényelmetlen a Feltámadott mindennapi jelenléte, mely változást, más minőségű, új, szokatlan, nem hétköznapi életet eredményez – hiszen életre szóló döntéshelyzetek elé állít, tiszta és hi-

teles életet kér, őszinte bűnbánatra ösztönöz, odaadó szeretetet vár, fáradsággal, lemondással teli életet eredményez.

Így lesz a húsvétból egy háromnapos megjárás utáni ünnep, amikor mindenki boldogan eljátszhatja, hogy átélte a feltámadás csodáját, megélte a Jézussal való találkozást – és utána elfelejti az egészet, mint egy lezárt történelmi eseményt. Erre a fajta lelkiállapotra reflektálva írja Søren Kierkegaard: „Keresztyénnek lenni nem könnyű, hanem nagyon is nehéz... Ti felületesen vesztitek, pedig a keresztyénség mély. Kényelmesek vagytok, pedig a keresztyénség nagy erőfeszítéseket követel... A hit nyugtalan dolog, annak pulzusát érezni kell az életünkön. Ha nem ver, akkor baj van.”

Mert a feltámadás nem lezárt történelmi előadás, hanem vasárnapról vasárnapra, napról napra erőt adó, nyitott, mindent önmagába foglaló esemény. A Feltámadott nemcsak egy történelmi pillanatban találkozik a tanítványokkal, hanem a mai napig is találkozni akar veled, de nemcsak egy ünnep erejéig, hanem része akar lenni mindennapi életednek. Új, minőségű életet, naponkénti megszületését, feltámadást, változást ajándékoz neked. Olyan változást, melynek

ÉGTÁJOLÓ

következményeként nemcsak húsvétkor telik meg a szíved örömmel és hittel, hanem folyamatosan megélt valósággá, folyamatosan megélt tapasztalattá, életeszménnyé válik a Feltámadottal való kapcsolatod.

És a színpadi kellék kicsinyített változata a nyakadban nem színpadi kellek lesz, hanem életed nélkülözhetetlen kelleke, amely minduntalan a nagy előadásra emlékeztet: hogy téged, aki a közönséggel együtt Barabbást kiáltottál, mégis új étellel ajándékozott meg a feltámadt Krisztus.

Adorjani Dezső Zoltán püspök Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház

H O L O K A U S Z T - E M L É K É V 2 0 1 4

Menetelés az Életért

▶ „Szétszakítani a hallgatás leplét”, „megtörni a hallgatást” – ezekhez hasonló mondatokkal fordítható le az a jelmondat, amelyet német barátaink használnak *Menetelés az Életért* elnevezésű mozgalomuk mottójaként. Tevékenységük itt, Magyarországon is katartikus hatást váltott ki a holokauszt hetvenedik évfordulója alkalmából rendezett megemlékezések között. A német fiatalok több mint egyhetes „zarándoklata” olyan megrázó találkozásokra adott módot zsidók és keresztények, cigányok és más nemzetiségűek között, amelyek felidézése méltán tarthat számot az *Evangelikus Élet* olvasóinak érdeklődésére a későbbiekben is. Az alábbi összefoglaló a programsorozat egyik állomásaként a Budapest-Fasori Evangelikus Gimnáziumban tett látogatás apropóján íródott. Az intézménybe április 26-án, szombaton érkezett négy egyetemista a németországi Tübingen T. O. S. (Tübingeni Városi Missziós Egyesület) evangéliumi közösségéből, hogy – a holokausztról való megemlékezés jegyében – megosszák felismeréseiket a diákokkal.

A *Menetelés az Életért* Magyarországon 2014 elnevezésű program keretében április 22–27. között olyan német keresztény fiatalok jártak be az 1944-es halálmenet útvonalát, az egykori bécsi országot, akiknek nagyszülei között a náci népiirtások elkövetői vannak. A múltban elkövetett bűnökre felelősséggel emlékező németekhez – a program magyarországi szervezője, a Segítség az Élethez Alapítvány internetes felhívása nyomán – magyar keresztények is csatlakozhattak.

„Hisszük, hogy csak akkor tehetjük a halál útját az élet és gyógyulás útjává, ha – a német példát követve – mi is végig gondoljuk falvaink, városaink, egyházaink, parlamentünk, felmenőink szerepét az elhurcoltak tragédiájában. Voltak közöttünk hősök, mint *Éliás József*, *Sztechlo Gábor*, *Salkaházi Sára*, *Márton Áron* és számos más ragyogó ember, akik tetteikkel igazolták, hogy megértették a Szentírás szeretetparancsát.

Elődeink közül azonban túl sokan elhitték a gyűlöleten alapuló és uszító tanokat, amelyek sokszor az egyházak szószerkeiről is elhangzottak. Ezek hatására tömegek váltak passzív szemlélőivé, sokan tevőlegesen részeseivé magyar zsidó honfitársaink kifosztásának, emberi méltóságuktól, szeretteiktől, szabadságuktól és végül fizikai életüktől való megfosztásának.

Szeretnénk megragadni a kivételes történelmi lehetőséget és csatlakozni egy olyan mozgalomhoz, amely a radikális öszinteség légkörét teremt meg a múltfeldolgozás hatalmas feladatában. Azt az érett emberi magatartást állítja példának, amely nem a további hazugságokon, uszításokon, a másik vádlásán alapszik, hanem saját közösségeink önreflexióján és őszinte felelősségvállalásán, amely a tényleges szentírási hiten alapuló keresztény értékrendben gyökerezik” – fogalmazott a csatlakozásra hívó szórólapon.

Márciusig hazánkban több mint ötven egyházi és civilszervezet, magánszemély és intézmény jelezte,

hogy együtt érző szándékával csatlakozik a megemlékezéssorozathoz. A katolikus, zsidó, protestáns intézmények és közösségek sorában támogatta az eseményt *Szeverényi János*, egyházunk országos missziói lelkésze és *Fabiny Tamás*, Északi Egyházkerületünk püspöke, valamint a soproni evangélikus gyülekezet, a győri és a fasori gimnázium is.

A *Menetelés az Életért* elnevezésű mozgalom Németországból indult, ahol a náci múlttal való társadalmi szembenézés a családok szintjén még nem történt meg.

Tübingen városa a náci Németország életében fontos szerepet játszott. *Jobst Bittner*, a T. O. S. német keresztény közösség vezető lelkésze a városból indult kezdeményezésről szólva elmondta, hogy a második világháború után nem nagyon beszéltek a náci múlttól. Tübingen története német családok története is, ám a holokauszt áldozatairól nem esett szó; s „mivel nem beszéltünk erről, ez újabb gyűlölethez, antiszemitizmus-hoz vezetett” – tette hozzá.

Emlékiállítás a fasori gimnázium folyosóján

A hallgatás súlyos évtizedei után az 1990-es évek végén a gyülekezet-szervezés során lassan felszínre kerültek a családokban elhallgatott és életeket felemésztő titkok a nagyapák

gyülekezett a menetelők közössége. A *Menetelés az Életért* a komáromi Csillag erődben, a cigányság egykori gyűjtőtáborában folytatódott, ahová a révkomáromi zsidó hitközség tagjai is eljöttek. A menet tagjai megemlékezést tartottak Pécsen, Baján, Kiskunhalason és Debrecenben is, s így érkeztek 26-án Budapestre.

A Budapest-Fasori Evangelikus Gimnáziumban négy tübingeni egyetemista tett megrendítő vallomást a rendkívüli tanítási napon. Meséltek arról, milyen mélyen gyökerezett Tübingenben az antiszemitizmus. (Az 1930-as években erre az egyetemre került ki először a horogkereszt lobogó, és felirat hirdette: „zsidómen-

„Az elődeink bűneiért kérjük a megbocsátást, ők hozták Magyarországra a holokausztot!” – hangzott a német fiataloktól, kiemelve, hogy konkrétan ismert annak a tübingeni embernek a neve – *Theodor Dannecker* –, aki 1944-ben a magyarországi deportálásokat irányító *Adolf Eichmann* segédje volt.

A fasori diákok személyesen beszélgethettek a múlttal való szembenézés által lelki békéjüket megtaláló német fiatalokkal. A holokausztról való megemlékezésen túl a fiatalok bizonygátételei személyes hitük erősödését is szolgálták.

„Elgondolkodtam azon, ami evidensnek tűnik, mégsem tudatosítjuk magunkban: hogy amikor Isten emberré lett értünk, éppen egy zsidó

VAGÓ PÉTER FELVÉTELE

te” intézmény. Az akkori hallgatók közül több mint háromszáz mint vezetőket vettek részt tevékenyen a borzalmak elkövetésében.)

A fiatal lányok elmondták, hogy keresztényen hitre jutásuk után a Bibliát kezükbe véve eszméltek rá arra, hogy az *Ószövetség* ígéretei ma nekünk is ugyanúgy szólnak, mint Isten választott népének, a zsidóságnak. Krisztusba vetett hitükből fakadóan döbbsenek rá, hogy felelősséget kell vállalniuk a felmenők által elkövetett bűnökért, hiszen a Szentírásból tudjuk, hogy Isten megbünteti az atyák vétkeit harmad- és negyedikiglen.

Az egyetemisták szerint a feldolgozatlan múlt terhe lehetett a magyarázat a Tübingenben fiatalok közt is jelen lévő önpusztító magatartásra. A T. O. S. gyülekezet ifjúságának vezetője bizonygátételében elmondta, hogy sokáig nem tudta, mitől érzi magát depressziósnak, miért telepszik rá valamilyen megmagyarázhatatlan büntudat érzése, míg végre fokozatosan feltárult előtte a szörnyű titok apja elbeszéléséből – nagyapja és dédapja auschwitzi deportálásokban való szerepéről.

ember formájában öltött testet” – fogalmazta meg a gimnázium egyik tanára. A nap végén az eredetileg Montrealban született, ma Izraelben élő, Krisztusban hívó zsidó, *Avner Boskey* képanyagos előadást hallgatták meg a résztvevők háber dallamok éneklésének kíséretében.

■ CZICZKA KATALIN
magyar–történelem szakos,
BIRKÁS-SZTRÓKAY EDIT
hittan–történelem szakos tanár

A *Menetelés az Életért* programja szombaton délután az óbudai téglagyárnál folytatódott megemlékezéssel, majd a városmajori Jézus Szíve-templomban. És folytatódott a Lánchídon való átvonulással, másnap zsinagógabeli találkozókkal. Találkozókkal rabbiakkal, holokauszt túlélőkkel, végül csatlakozással *Az élet menete* címmel immár huszonhatodik alkalommal megrendezett demonstráció központi budapesti rendezvényéhez, amelyen *Kardos Péter* főrabbi mindenekelőtt a *Menetelés az Életért* német fiataljait köszöntötte anyanyelvükön.

■ M. L.

HIRDETÉSEK

Csillaghegyi összegyülekezés

A Csillaghegyi Evangelikus Egyházközség szeretettel hívja híveit és barátait május 18-án a békásmegyeri templomba (1038 Budapest, Mező u. 12.) az összegyülekezés napjára.

- Délelőtt 10 órakor az istentiszteleten *Donáth László* prédikál.
- Délben közös ebédre várjuk vendégeinket.
- 14 órakor *Harsányi László* előadása: *Minerva a gettóban* – Az *OMI-KE művészakciója 1939 és 1944 között*.

• 15 órakor *Gábor Magda* szobrászművész *Kiállítás* című kiállításának megnyitója. Az augusztusig megtekinthető tárlatot megnyitja *Nagy T. Katalin* és *Feledy Balázs* művészettörténész. Közreműködik *Bálványos Judit* szaxofonon. Levetítjük *Sulyok Gabriella* grafikusművész filmjét a kilencvenéves művészlől.

Az alkalomra a belépés ingyenes, adományokat azonban jó szívvel fogadunk.

Kántort és egyházfit várnak Ágfalvára

Az Ágfalvi Evangelikus Egyházközség szeptemberi kezdéssel kántort és egyházfit keres. Az ellátandó feladatokért cserébe egy háromszobás, kertes családi házban való lakhatást tudunk felajánlani Soprontól négy kilométerre, az osztrák határ közvetlen közelében, Ágfalván.

Állaspályázat pedagógusoknak

A Gyurát Ferenc Evangelikus Általános Iskola (8500 Pápa, Árok u. 12.) pályázatot hirdet a következő álláshelyre:

1 fő pedagógus részére felsős magyartanítás és tanulószobai feladatok ellátására a 2014/15. tanévre, határozott időre. Előnyt jelentenek további szakok: angol, történelem, ének, számítástechnika.

A pályázathoz csatolni kell:

1. részletes önéletrajzot – a felekezeti hovatartozás megjelölésével és eddigi munkásságának ismertetésével;
2. lelkészi ajánlást (saját gyülekezeti lelkésztől);
3. pedagógiai elképzeléseit a pályázott munkával kapcsolatban;
4. az iskolai végzettséget igazoló oklevelek másolatát.

A pályázat beérkezésének határideje: május 25.

Bővebb felvilágosítás kérhető az iskola igazgatójától telefonon: 89/313-483; 20/824-6566.

2014. április 25., péntek, 15.05: a helyszín a kiskunhalasi zsinagóga. Itt fogadta a maroknyi hitközség és *Róna Tamás* rabbi azt a harminnyolc fős németországi delegációt, amelynek tagjai emlékezni és bűnbánatot tartani jöttek Magyarországra. Bűnbánatot az ősök vétkeiért.

A tolmács segítségével megtartott rendezvény drámai.

Kiáll egy jól szituált német asszony, és elmondja, hogy családjában miként élt tovább *Hitler* szelleme. „Apám náci volt – kezdi, és közben

egyre könnyesebb a szeme. – Minket teljesen úgy nevelt, ahogy fiatal korában beléverték: naponta ment a zsidók gyalázása, az idegengyűlölet és a fajelmélet, noha ez akkor már bűntettnek számított. Borzasztóan érez-

tem magam, amikor később tudatosult bennem, hogy mit is jelentenek ezek a gondolatok a német nép történelmében. Szörnyűséget jelente-

„Nagyapám náci volt!”

nek. Egy idő után kínzó vágyat éreztem, hogy elmondjam ezt zsidó embereknek, és bocsánatot kérjek tőlük a családom nevében!”

Egy harmincas hölgy döbbenet ismert fel nagyapját egy, a negyvenes évek adatait tartalmazó dokumentumköteggel. Az akkor hivatalnokként dolgozó nagypapa intézte az ottani zsidók deportálását, emellett pedig propagandistatevékenységet folytatott a Nemzetiszocialista Német Munkáspártban. A nagypapa amúgy kedves ember volt. „Vajon mi vitte azt a generációt ebbe az örült rendszerbe?” – tette fel a kérdést az unoka a zsinagógában.

A magyarországi út szervezője, *Peter Fischer* hívó ember. A harminnyolc résztvevő evangélikus és katolikus, akik a felmenőik révén személyesen is érintettek a háborús népiirtás borzalmaiban.

Beszédében Fischer így vallott céljaikról:

– Azoknak a tetteseknek a leszármazottjaiként hajolunk meg a zsidók előtt, és kérünk tőlük bocsánatot, akik hatmillió ember halálát okozták. A megkövetés mellett hétnapos magyarországi utazásunk célja a határozott kiállás a zsidógyűlölet és

a rasszizmus ellen. Csoportunk tagjai maguk döntöttek úgy, hogy 2014-ben megtörik a hallgatás csendjét. Hosszú éveken keresztül nem beszélt senki arról, hogy melyik családban vannak náci bűnösök, így felku-

tatták családjuk múltját, és ennek során kellett szembesülniük a borzalmaikkal. Ezért döntöttek úgy, hogy személyesen eljönnek, hogy bocsá-

natot kérjenek a nagyszülők és rokonok által elkövetett bűnökért az elhurcolt, haláltáborokba küldött zsidóktól, a hozzátartozóiktól.

– Az áldozatok nevében megbocsátani nem tudunk, de a múlt közös feltárása, az együtt emlékezés nagyon fontos ahhoz, hogy hasonló borzalmak soha többé ne forduljanak elő – fogalmazott *Róna Tamás* rabbi, aki

példaértékűnek nevezte a németországi keresztény fiatalok kezdeményezését.

■ IFJ. KÁPOSZTA LAJOS

Hiteles kereszténység ad védelmet a rasszizmus ellen

Emlékezés a holokauszt évfordulóján

► **A holokauszt-émlékév kapcsán különös hangsúlyt kapott egy április végi rendezvény címe. A Károli Gáspár Református Egyetem (KRE) Állam- és Jogtudományi Kara, valamint a Barankovics Izraelita Műhely rendezett konferenciát *Közösen – Együtt* címmel április 29-én a Magyarországi Református Egyház Zsinatának épületében. Bevezetőjében e sorok írója – moderátorként – örömmel nyugtázta több tucat fiatal jelenlétét az érdeklődők között...**

A megnyitóbeszédet *Harrach Péter*, a Kereszténydemokrata Néppárt frakcióvezetője mondta, kifejtve abbéli meggyőződését, hogy „amikor hívó zsidók és hívó keresztények találkoznak, akkor korunk nagy kérdéseire ugyanazt a választ adják”. A volt miniszter szerint az antiszemitizmus és a rasszizmus ellen ma a hiteles kereszténység nyújtja a legbiztosabb védelmet. Eppen a Krisztusba vetett hit jelenthet garanciát arra, hogy soha többé ne fordulhasson elő a holokauszt. „A keresztény és a zsidó emberek között sem mindenki hiteles, de nekünk az a feladatunk, hogy a hiteles emberek közösségét erősítsük” – jelentette ki *Harrach Péter*.

Köszöntőjében a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének elnöke, *Heisler András* azt hangsúlyozta, hogy keresztény–zsidó párbeszédet csak őszintén és kizárólag belső meggyőződésből szabad folytatni. Maga is úgy vélte, hogy a kereszténység nem fér össze az antiszemitizmus, de az ellene való fellépés – mutatott rá – még az egyházakban sem állandó gyakorlat.

Az idén huszonöt éves fennállását ünneplő legnagyobb civil keresztény szervezetnek, a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének elnöke, *Osztie Zoltán* arról beszélt, hogy az

áldozatok között nem szabad különbséget tenni. El kell kerülnünk a vádakodást, hiszen a sérelmek emlegetése előbb-utóbb szétváláshoz vezet. Az Ó- és az Újszövetség népe egy – a szövegség Istenében.

Az árkokat áthidalni és nem mélyíteni kellene – fogalmazott *Osztie Zoltán*, aki szerint hisztériakeltés helyett kiengesztelődés szükséges. Ez küldetésünk legfontosabb része – jelentette ki.

Weisz Péter, a Barankovics Izraelita Műhely elnöke azt hangsúlyozta: több az, ami bennünket összeköt, mint ami elválaszt. A gyűlöletet nem lehet gyűlölettel legyőzni, csak szeretettel.

A KRE dékánja, *Antalóczy Péter* figyelmeztetett: ne feledkezzünk el azokról sem, akik segítettek a zsidóságot, akik az embertelenségben is emberek maradtak.

„A református egyház álláspontja világos: az antiszemitizmus olyan bűn, amely a keresztény etikával, tanítással nem egyeztethető össze” – jelentette ki *Bölcskei Gusztáv* református püspök. A Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkes elnöke hozzátette: „A holokauszt-émlékév sikere nem azon múlik, milyen lesz »az emlékmű«, hanem azon, hogy a közösségek miként segítik majd a ma élőket, hogy feldolgozzák, mi történt hetven éve, a holokauszt idején. De azt is tudni kell, milyen események vezettek oda.”

A konferenciát *Pitti Katalin* Liszt-díjas, érdemes művész és *Mohai Gábor*, a Magyar Rádió bemondója, valamint *Keresztes Krisztina* énekművész és *Keresztes István* gitárművész emlékezéshez illeszkedő énekei és versei tették emelkedettebbé.

Markovics Zsolt szegedi főrabbi szerint ma az a nagy kérdés, hogy az emlékezés mire ösztönöz bennünket. „Az én álmom, hogy ne respektálva és toleranciában, hanem szeretetben éljünk egymással” – jelentette ki.

Jókai Anna Kossuth-nagydíjas író

referátumában gyermekkori emlékeit is felidézte. Tizenkét évesen egy idős zsidó asszonytól hallotta, mit jelent az igazi megbocsátás. Beszélt arról is, hogy sem az emberi jószágot, sem az ostobaságot nem aszerint osztogatják, hogy ki a zsidó, vagy ki a keresztényen...

Nemrégiben a Magyar Érdemrend lovagkeresztje kitüntetését kapta a Magyarországi Baptista Egyház teológiai tanára, volt egyházelnök. Személyes vallomásaiban *Mészáros Kálmán* arról szólt, hogy a holokauszt miként lehet megmagyarázni a gyermekeinknek, utódainknak. Hogyan lehet feldolgozni az elmúlt évszázadra jellemző eszmék zárzavarát? A győztes nagyhatalmak ugyanis csendben szemlélték a tragédiákat. Szóljunk kegyelettel és tisztelettel az áldozatokról, de tanulni a múltból már csak azért is fontos, mert nem csupán emberi ítélettel kell majd szembenéznünk, hanem Isten ítéletével is.

A Magyarországi Evangélikus Egyház országos missziói lelkésze, *Szeverényi János* kijelentette: „Trialógusra van szükség.” Kevés a dialógus, az egymással való párbeszéd, mert legtöbbször meggyőzni, megnevelni akarjuk a másikat. „Arra van szükségünk, hogy Isten vezesse a beszélgetéseinket” – hangsúlyozta *Szeverényi János*.

A rendezvény vége felé azon gondolkodtam, az előadások után miképpen zárjam be a konferenciát. Végül *Jókai Anna* egyik – régebben olvasott – gondolata jutott az eszembe: „Barát annak való, aki nemcsak oldódní, de oldani is képes.” Azért is ezt az idézetet kölcsönöztem zárásként, mert azt tapasztaltam, hogy ezen a délutánon a résztvevők mindannyian feloldódtak. Köszönet azoknak, akik hozzászólásaikkal – oldani is képesek voltak.

■ NAGY IMRE

HIRDETÉSEK

Asztali beszélgetések: Pálinkás József és Fabiny Tamás

Az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány a Petőfi Irodalmi Múzeummal együttműködve szeretettel várja az érdeklődőket következő disputájára május 29-én, csütörtökön 18 órára a Petőfi Irodalmi Múzeumba (Budapest V. ker., Károlyi u. 16.). *Pálinkás József*, a Magyar Tudományos Akadémia korábbi elnöke és *Fabiny Tamás* evangélikus püspök beszélget *Az európai kultúra lehetőségei* témáról. A rendezvényre a belépődíj felnőtteknek 600 Ft, diákoknak és nyugdíjasoknak 300 Ft. (A belépővel a Petőfi Irodalmi Múzeumot támogatja.)

A beszélgetés a pim.hu oldalon élőben is követhető.

Meghívó jubileumi emlékünnepelelyre

„Mert úgy határozottam, hogy nem tudok köztöttek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettéről.” (1Kor 2,2)

Tisztelettel meghívjuk *Győri János* egykori nagytarcsai lelkész születésének 100. évfordulójára rendezett, kiállítással egybekötött emlékünnepelelynkre, melyet május 14-én, szerdán 18 órakor tartunk a nagytarcsai falumúzeumban.

Köszöntőt mond *Gáncs Péter* elnök-püspök, megemlékezik *D. Keveházi László* nyugalmazott evangélikus lelkész, egyháztörténész. A kiállítást megnyitja *Győri János Sámuel* pesterzsébeti evangélikus lelkész.

Közreműködnek: a nagytarcsa-péceli evangélikus gyülekezet *Nap kórusa*, a nagytarcsai Blaskovits Oszkár Általános Iskola tanuló, a nagytarcsai Művészeti Iskola növendékei, a *Nagytarcsai evangélikus ifjúsági zenekar*, *Szluka Lidia* énekművész, valamint a *Győri család* tagjai. Az est háziasszonya *Gy. Kováts Andrea* múzeumvezető. A rendezvény támogatója Nagytarcsa Község Önkormányzata.

Konferencia az Evangélikus Missziói Központ szervezésében

„Az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet.” (Lk 19,10)

Az Evangélikus Missziói Központ konferenciát rendez július 6–9. között a piliscsabai Béthel Missziói Otthonban (Széchenyi u. 8–12., a vasútállomás közelében).

Szolgálattelvők: *Szemerei János* püspök • *Orbán Attila* lelkész • *Czöndör István* lelkész • *Salyámosy Éva* újságíró • *Göllner Pál* gyülekezeti tag • *Simon András* képzőművész, író • *Bálint Zoltán* mérnök, misszionárius • *Banka Gabriella* előadóművész • *Köháti Dorottya* lelkész, újságíró • *Nyakó Júlia* és *Czipott Géza* előadóművészek • Magyar Keresztény Motorosok Közössége • a *Nairobi Girls* énekegyüttes, a kenyai evangélikus gyülekezet kórusa • a pesterzsébeti gyülekezet zenekara *Drenyovszky Péter* vezetésével • a rádiómisszió munkatársai.

Résztvételi díj: 8200 Ft, 3–10 éves korúaknak 4100 Ft (szükség szerint kérhető ágyneműhuzat 500 Ft mosatási költségért). A résztvételi díj támogatott, és nem fedezi a konferencia költségeit. Akinek van lehetősége többet adni, köszönettel vesszük.

Idén nyáron vonattal nem lehet utazni Piliscsabar. Busz indul Budapestről, az Árpád híd pesti oldalától. Piliscsabán a vasútállomásig jön a busz. *Jelentkezési határidő: június 20.*

Jelentkezni lehet postai úton, telefonon vagy e-mailben: Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.; tel.: 1/400-3057; e-mail: evmis@lutheran.hu

Kiáltás és kiállítás

Az *Aliansz Magyar Evangéliumi Szövetség* május 3-ára felekezeti konferenciát hirdetett meg *Mit tehetünk az üldözöttekért?* címmel a budapesti Golgota gyülekezet színháztermébe. A nap főelőadója, a pakisztáni származású *Aszif Mall*, a Mártírok Hangja nevű nemzetközi szervezet Angliában szolgáló munkatársa ugyanis csak ekkor, május első szombatján ért rá. Ennél jobb mégsem lehetett volna az „égi” időzítés: a budapestiek néhány nappal korábban csatlakozhattak a *Menetelés az Életért* Németországból indított akciójához, töredelemmel emlékezve meg a történelem legnagyobb népiirtásáról, hatmillió zsidó ember megöléséről.

Egy-egy népcsoport, vallási közösség tudatos lemesárlása azonban nem ért véget a világháború befejeztével. Milliók szenvednek naponta, és százazrek halnak meg évente keresztény testvéreink közül csupán azért, mert hűek Krisztushoz. „Szót emelünk értük?” – hangzott az önvizsgálatra indító kérdés a nap elején.

Aszif Mall konkrét adatokkal indította előadását. Az Open Doors (Nyitott Ajtók) szervezet által évenként összeállított, független tanácsadókkal ellenőrzített lista szerint (*World Watch List*) ma több mint hetven olyan ország van, amelyről határozottan bizonyítható, hogy keresztény lakossága üldözöttségben szenved.

Az ötvenes lista élén Észak-Korea áll, ahol a hivatalos vallás az ateizmus, s egyben – ahogy az Open Doors honlapján a szerkesztők fogalmaznak – az egyedüli „isten” a kommunista diktátor, *Kim Dzsongun*. A szervezet adatai szerint a háromszázezer keresztény közül ötven-hetvenezer sánylik munkatáborokban.

A Pakisztánban nevelkedett Aszif Mall elsősorban szülőhazájának egyetlen törvénykezését mutatta be. Istenkáromlás okán bármelyik keresztény börtönbe vethető, s akár halálbüntetéssel is sújtható. Az öt valószínűleg muszlimnak még csak tanúkkal sem kell alátámasztania állítását. Kiszolgáltatottak Krisztus követői, nem véletlen hát, hogy az ötvenes lista jó részét olyan országokat tartalmaz, amelyekben többségében iszlám hitűek élnek.

A konferenciára meghívott másik előadó, *Viz Péter*, a Christian Solidarity International (Nemzetközi Krisztusi Szolidaritás) szervezet magyarországi igazgatója aznap hírekkel kezdte beszámolóját. Nigériában egy keresztény iskolából elraboltak több mint kétszáz tizenéves diáklányt. Az iszlám szélsőségesek nagy valószínűséggel megerősítésként és bizonyára arra kényszerítik őket, hogy náluk háromszor-négyszer idősebb férfiakhoz menjenek feleségül. Muszlimmá, „igazhítívé” kell válniuk, ellenkező esetben az életükkel fizetnek...

A tudatos népiirtás ma is élő gyakorlat. Sem a második világháború utáni eszmélődés, sem a hágai bíróságon zajló perek nem tudnak gátat vetni az erőszaknak.

Mit tehetünk mi keresztény testvéreinkért? – a nap végén ezt a kérdést tették fel ismét előadóinknak a konferencia házigazdái: *Horváth István*, az Aliansz munkatársa és e sorok írója mint az Evangélikus Külmisziói Egyesület lelkes elnöke. A válasz egybecsengett a március első péntekén sok evangélikus gyülekezetünkben is megtartott világimnap mottójával: *informáltan imádkozni és imádkozva cselekedni.*

■ B. PINTÉR MÁRTA

Iszlám, politika, keresztény misszió

Maróth Miklós előadása a MEÖT-ben

► A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) Vallás-közi és Dialógus Bizottsága április 28-án nyílt ülést tartott. Ezen **Maróth Miklós professzor, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának alapító dékánja, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke tartott előadást *Iszlám és politikaelmélet, iszlám és demokrácia, a keresztény misszió lehetőségei* címmel. A témát tavaly megjelent *Iszlám és politikaelmélet* című könyve szolgáltatta.**

Maróth Miklós bevezetésül *Caesari Eusebius* 335-ben – *Nagy Konstantin* császár uralkodásának harmincadik évfordulóján – mondott beszédére utalt. Eusebius szerint mivel egy Isten van, egy uralkodóra van szükség. Az uralkodónak ismernie kell az égi királyt, aki szeretetében fogadja, és ellátja erényekkel, hogy gondoskodik a földi jólétről, illetve védelmezze a hitet és az erényeket. Az uralkodó egyházfő is, hiszen tőle függenek az egyházi méltóságok. A király védelmezze a vallást, ne a vallás a királyt. (A rossz király a démonoknak engedelmessé válik, az eleve erkölcsstelen.)

Keleten megmeredett a rendszer, aki reformpárti volt, az az uralkodó, vagyis Isten ellen lázadt. Az ortodox világ gazdasági és egyéb elmaradottsága innen eredeztethető.

Szíriában, amelyet az arabok 636-ban foglaltak el, a görög, bizánci hagyomány volt a politikai élet alapja. Számos görög művet fordítottak arabra, így például az *Arisztotelész* és *Nagy Sándor* állítólagos levelezését tartalmazó levélregényt. Ez a mű arra figyelmeztet, hogy az isteni mércét figyelmen kívül hagyó király vak és ostoba. A vonatkozó arab művekben is a fenti elvek találhatók, és csak a részletekben változtak. Az arab uralkodók udvarát tehát ne az angol királyokéhoz hasonlónak képzeljük – figyelmeztetett Maróth Miklós. Nyugaton – mint tudjuk – más képp alakult a helyzet, erőfelül több uralkodó volt, és az egyházi és világi hatalom állandóan egymás rovására akart terjeszkedni.

A modern korban azonban sokat változott az arab, a muzulmán világ, hiszen államai jórészt elveszítették függetlenségüket. A törökökben a 18. század második felében tudatosult, hogy elmaradottak, főleg, mivel hadseregük már nem eléggé ütőképes. Ezért francia kiképzőket hívtak, de ez nem volt elég, tisztí iskolákat kellett alapítani. Ezekben azonban megfelelő alapképzettség szükségeltetett, különösen matematikából, tehát elemi iskolákat hoztak létre. Törökországban és máshol szívesen fogadták a francia forradalom és parlamentarizmus erényeit, de az erkölcsi züllést nem. A vallásnak továbbra is az erkölcs alapjának kell maradnia – vallották, és vallják ma is. Innen adódnak a konfliktusok Európa és elsősorban az arabok között...

Ami a parlamentet illeti, az iszlám országokban vagy előre meg egyeznek az összetételében, vagy legalábbis a képviselők egy részét ki nevezik. A neve is a törzsi testületre emlékeztet: *medzslisz*, vagyis „tanácskozás”. A tulajdonképpeni törvényhozó ugyanis az uralkodó.

Szaúd-Arábiában a királyt választják, néhány más országban élete végéig hivatalban marad az „elnök”. Ám nem az a lényeg, hogy minek hívják – az iszlám hagyományának az egy személyi uralkodó felel meg. Ha a rossz uralkodó „démonokat követ, nem az iszlámot”, akkor szabad lázad-

ni ellene. Lázasra ok azonban kizárólag az iszlám törvényeinek megszegése lehet. Az arab világban a demokrácia kívánása „kóros önbizalom”. Épp ezért „valamirevaló arab ve-

SZALAI ANDRÁS FELVÉTELE

zető demokráciára nem is mer hivatkozni” – hangsúlyozta az előadó. Szerintük ugyanis jobb negyven év zsarnokság, mint egyetlen nap „anarchiában”, azaz uralkodó nélkül. Európában ez a szemlélet már réges-régen nem jellemző.

Az európai újságírók, kommentátorok rendszerint arra figyelnek, hogy egy-egy arab, muzulmán ország sajtója mit ír, tévéje mit mutat, mit mond. Ezek befolyása azonban összességében csak mintegy húsz százalékra tehető, a lakosság számára valójában a péntekenkénti imán elhangzó félórás beszéd az aktuális közéletéről,

A végveszélyben lévő szíriai Maalula város, ahol ma is Jézus nyelvét beszélnek a keresztények. A sziklaorom oldalában a Szent Tekla-kolostor épületegyüttese.

T. PINTÉR KÁROLY FELVÉTELE

illetőleg az ezt követő tízperces erkölcsi útmutatás a meghatározó.

A keresztény misszió problematikájának felvezetésében Maróth professzor utalt arra, hogy az iszlám világban olyan átalakulásokat tapasztalunk, amelyekre eddig még nem volt példa a történelemben. A keleti kereszténység Irakban és Szíriában végnapjait éli. Az európai keresztények minderről egy szót sem szólnak, pedig „Damaszkuszban még *Szent Pál* is jövevény volt”.

Aki az arab világban keresztény hitre tér, azt a társadalom többnyire

keti magából, a halálos ítéletig menően. Libanonban lehetséges vállalni a keresztény hitet, de Krisztus követői általában elköltöznék a muszlimok lakta településrészekből.

A keresztény missziók többnyire az eleve keresztényeket „térítették”, és 1300 körül a muzulmán világban szinte teljesen leállt a nyugati misszió.

A muszlimok szerint a keresztények „meghamisították” a kinyilatkoztatást. A keresztények istene négy evangéliumot is adott, továbbá – szerintük – nem igazán tudható, hogy milyen nyelven is beszél... Nehezíti a mohamedánokkal való párbeszédet, hogy ha elismerjük az iszlámot, akkor (az ő felfogásuk szerint) elismerjük, hogy „hamisítók” vagyunk.

„Az istenkeresésben viszont összetalálkozunk” – mutatott rá a professzor, hozzátéve, hogy míg nálunk a *törvény*, nálunk a *megváltás* áll a középpontban. A muszlim belenyugszik Isten akaratába, és ezt tényleg el lehetne tanulni tőlük – mondotta.

Észak-Afrikában többek között Algéria is társulási megállapodást kötött az Európai Unióval, így ügyelnie kell a kisebbségi jogokra. Ezért iskolákat alapítottak a berbereknek, ami segítette öntudatra ébredésüket, így – egyebek mellett – annak tudatosulását is, hogy római alattvalóként ők annak idején keresztények voltak... (Anno közülük került ki *Szent Ágoston*.) Holland reformátusok ötvézer embert keresztény hitre térítettek közülük.

Manapság már csak azért sem beszélhetünk „iszlámmisszióról”, mert a Vatikán fontosnak tartja a muzulmán világgal való jó viszonyt, az ENSZ-ben továbbra is együtt akar működni velük a család hagyományos fogalmának fenntartásáért.

Kérdésekre válaszolva Maróth professzor elmondta, hogy törekedni kell egymás megbecsülésére, de tisztában kell lennünk azzal, hogy – bár Allah mint Isten neve a keleti ke-

ban, ahol valamelyest lazább az iszlám uralma, terjed a kereszténység.

Az előadó idézte *Goldziher Ignácot* (1850–1921), a nagy iszlám tudóst, aki szerint az iszlám története a *szunna* (hagyomány) meghalasztása és feltámasztása. A korábban szekularizált Tunéziában például most éppen feltámadt, és hivatalosan „világi” Törökországban is sok nő ma újra hagyományos ruházatot visel, miközben a teokratikusnak tartott Iránban már nem kötelező, és sok lány szűk pulóvert és övet hord.

Arra a kérdésre, hogy mit lehetne, kellene tenni „a közel-keleti kereszténység kiirtása” ellen, az előadó hangsúlyozta: mindenekelőtt saját keresztény tudatunkat kellene erősíteni, hogy vonzóak legyünk. Az, hogy a kereszténységet büntetlenül lehet gyalázni, nem tesz vonzóvá bennünket. Emlékeztetett rá, hogy mi csoda erőszakos tiltakozási hullámot váltottak ki világszerte a Mohamed-karikatúrák 2005-ben.

Törökországban templomokat csettett alakítottak át, és újabbakat akarnak átalakítani, közöttük az 1935 óta múzeumként funkcionáló Hagia Sophiát. Ott tartunk, hogy az efféle – nyilvánvalóan keresztényellenes – megnyilvánulások miatt tudományos testületek sokszor előbb tiltakoznak, mint a kormányok és az egyházak. Szólnunk kell tehát és imádkoznunk.

Maróth professzor különösen is megindítóan beszélt a Damaszkusz-tól északra található Maalula városkának és kolostorainak a múlt év szeptemberre óta átélte szenvedéséről. Itt és két szomszédos településen mindmáig arámul, azaz Jézus nyelvén beszélnek, elpusztításuk már csak ezért is óriási veszteség lenne az egész emberiség szempontjából.

Végül arra az Európában sokakat foglalkoztató kérdésre, hogy kikből lesznek terroristák, az előadó elmondta: rendszerint azokból, akik korábban elveszített muzulmán identitásukat visszanyerve esnek túlzásba. Az iszlám saját magát toleránsnak tekint, a zsidóságot és a kereszténységet be tudta építeni a maga rendszerébe, belső autonómiát adva nekik. Utóbbiak számára ez elviselhető volt mindaddig, amíg valami miatt nem kerültek konfliktusba.

Első hallásra, olvasásra úgy tűnhetett, hogy a MEÖT Vallás-közi és Dialógus Bizottságának legutóbbi alkalmán iszlám és politika, iszlám és demokrácia önkényesen lett összekapcsolva a keresztény misszió kérdésével. Az igen szerteágazó előadásból, a tervezett jóval meghaladó idejű beszélgetésből azonban nagyon is nyilvánvaló lett a szoros kapcsolódás.

Jó lenne, ha Európában is minél többen emlékeztetükbe idéznék, hogy az erkölcs igazán csak az emberen kívülről alapozható meg. Ezzel együtt persze azt is, hogy a sokat emlegetett európai értékek sem a szekularis állam eszméjével együtt hullottak alá az égből.

■ DR. SZENTPÉTERY PÉTER

Az írás a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa honlapján (meot.hu) megjelent beszámolóban a szerző által rövidített változata

Harangföliirat

Nyolcvanöt éves Kányádi Sándor

Nagy költőnk, Kolozsvár hú krónikása: Kányádi Sándor május 10-én tölti be nyolcvanötödik évét. A napjait az erdélyi Galambfalva és Budapest között megosztó író szerényen fogadja a jókívánságokat. Mondja most is: „Mennyire érdelem meg az ember a dicsőretet, az utódok és az utókor dönti el. Az igazi megtiszteltetés az olvasó elismerése.”

Ebben nincs hiány. Könyvünetpeken szívmeleg dedikációira százak várokoznak, idősek és fiatalok. Hangoskodó gyerekek meseköteteit mutatják, kedves versüket, s színes ceruzájukat adják neki, lányok mézes süteményekkel kedveskednek.

Mivel vívta ki a költő ezt az adakozó szeretetet?

Mindenekelőtt tehetségével. A nehéz erdélyi kisebbségi lét mindennapjainak felmutatásával, gyönyörű anyanyelvünk erejével... Háromkötetnyi vers, fordítások az erdélyi szász és jiddis népköltészetből, gyerekverseket összegyűjtő válogatások: *A bánatos királyné kútja*, *Tavaszi tarisznya*. A *Világlátott egérke* meseregényét szinte minden évben megjelenteti valamelyik kiadó.

Kányádi Sándor az ország mai határain túlról az egyetemes magyar líra élvonalába került. Az ötvenes és hatvanas évektől sorjázó kötetekben ott a felelet: kemény, kiküz-

dött munkával teremtett egyéni világot. Az egyszerű hangtól *Petőfi* és a népköltészet termékenyítő hatásával jutott el a léfilozófiai nagy kompozícióig. Nem feledve soha a paraszti hétköznapi örömeit és tragédiáit, ahonnan elindult. Veretes, rímes verseken át, érzékeny belső ritmusú

EIFERT JÁNOS FELVÉTELE

költeményekből építkezett. Remény-
szavú és értékörző ember, a bizonyosság poétája.

Közösségnek beszél, és észrevétlenül közösséget teremt. Sokáig csak magyar szót halló városában, Kolozsvártól élt, de álmában szülőfalujában kalandozott. Onnan hozott új és új élményeket, hitet és erőt. Igaz emberiséget. Remek miniatűrben fogalmazta meg boldogságát szülőföldről: „a szívem kolumbusz árbockosár-
ból / kiáltó matróza mikor / idáig ér-

kezem // minden más táj csak óc-
án / ez itt a föld / a föld nekem” (*Mikor szülőföldje határát megpillantja*).

Kányádi Sándor bölcs és tiszta ember. Örök tanító. Láttam lelkes gyerekek vendégeként, előbb népdalt énekeltek: „Tavaszi szél vizet áraszt, / Virágom, virágom...” Másról versajándékot vitt a zsúfolt könyvtárba, meg is tanulták percek alatt: „Betemetett a nagy hó / erdőt, mezőt, rétet, / minden, mint a nagyanyó / haja, hófehér lett. // Minden, mint a nagyapó / bajsa, hófehér lett, / csak a fekete-rigó / maradt feketének.” (*Betemetett a nagy hó*)

Kányádi nem szakadt el létező világtól. Dialógust folytat szüntelenül: ír, perel, óv és reményt üzen. Költészetünk nap-számosa; nagymestere az egész magyar nyelvterületnek. *Benedek Elek* kezdeményezését folytatva a legutóbbi időlgig százánál több találkozót tartott. Nem csak a Kárpát-medencében, szerte a világban, ahol szétszóratott magyarok élnek.

A költő befogadásának titka közvetlenségében van. Póztalanságában. Akinek pedig megadatott, hogy közvetlen közletről hallja verseit, erejét és eredetiségét nem kérdőjelezi meg. Nemzetépítő szolgálatnak érzi a költő életét.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

KURCZ ÁRPÁD FELVÉTELE

Rákospalotán koncertezett az amerikai Wartburg kórus

Ahogy korábbi lapszámokban már jeleztük, Magyarországra látogatott a híres amerikai evangélikus *Wartburg Choir*: Hazánk a közel egy hónapos európai körúton lévő hetvenhét fős kórus második állomása volt, hiszen útjukat az erdélyi Nagyszebenben és Medgyesen adott koncertjeik után folytatták nálunk.

Április 28-án, hétfőn este érkeztek meg szállásukra, a főtí Kántorképző Intézetbe. Az utazástól fáradt, ám igen lelkes közönségnek a *Szélrózsá Band* adott éjszakába nyúló örmökoncertet. A nemzetközileg ismert daloknál az egész kórus egy emberként csatlakozott az énekléshez. Az este így nemcsak a közönségnek, de elmondásuk szerint a *Szélrózsá Band* tagjainak is páratlan élményt nyújtott.

Amerikai vendégeink másnap az Operaházzal és a Mátyás-templommal ismerkedtek, hajókáztak a Dunán, és séltáltak a belvárosban. Esti – telt házas – koncertjükre Rákospalotai Evangélikus Egyházközség nagytemplomában került sor. A kiváló akusztikai adottságokkal rendelkező épület kupolájának felújítása és festése rohamléptekben, két nappal a koncert előtt fejeződött be, így nemcsak a vendéglátó gyülekezet tagjai, hanem a koncerten megjelent kivitelező is büszkén vehetett részt ezen a nem hivatalos felavatáson.

A megjelenteket és a kórust *Po-*

nicsán Erzsébet, a gyülekezet lelkésze köszöntötte. A szünetben *Győri Gábor* esperes igei gondolatait lelkész fia, *Győri Dávid* tolmácsolta.

A dr. Lee Nelson vezette *Wartburg kórus* bő kétórás műsora páratlan zenei élménnyel ajándékozta meg mindazokat, akik ezen az alkalmon tiszteletüket tették. Az énekkar profizmusára jellemző, hogy olykor hihetetlenül bonyolult darabjaikat is mindvégig kotta nélkül, dramaturikus elemekkel és mozgással kombinálva adták elő. Igen nagy hatású volt *Veljo Tormis* észt zeneszerző finn nyelvű szövegre írt, *Raua needmine* (*Átok a vasra*) című darabjának a bemutatása. A darab *Kalevala* által ihletett mondanivalója szerint a vasban megbúvó gonosz az ember ellen fordul maga az ember által. Ha az emberek nem hallgatnak a józan értelem szavára, akkor a vas elpusztíthat mindenkit.

Természetesen az evangélium örömhíre, Isten dicsőítése is felcsendült a kórus énekeiben. A közönség vastapssal jutalmazta az előadókat.

A koncert végén a rákospalotaiak finom rétesekkel és süteményekkel hálaáltak meg szeretetvendégség keretében a kórusnak és kísérőiknek a kapott zenei élményt. Bízunk benne, hogy a három év múlva esedékes következő európai turnéján újra útba ejti hazánkat a *Wartburg kórus*.

■ LÁSZLÓ VIRGIL

AZ EGYESBÉS ÉS MEGÜJÜLÉS NAPJA
GYÜLEKEZZENEK
HÁLAFÜDŐ ÉS DICSEDTŐ NAP
KÖRÉC A NÉPEK

Ez az a nap!

2014

TEJECIG FOGLALJ HELYET FELETTÜK A MAGASBAN ESZOLT 7,8
EZ AZ A NAP AMIT AZ ÚR RENDELT, ÖRVENDEZZÜNK ÉS VIGADJUNK EZENI ZSOLT NEMZ

NEWSBOYS
REUBEN MORGAN & Hillsonq London
MARTIN SMITH GRAHAM KENDRICK
HELYES BEAT :: MAGYAR CONTINENTAL SINGERS
CSISZÉR LÁSZLÓ :: GÁJEL TESTVÉREK
PINTÉR BÉLA :: AMARO DEL :: PRASÁK LÁSZLÓ

MÁJUS 24. 17 ÓRA KAPUNYITÁS 15 ÓRA
BUDAPEST SPORTARÉNA

MISSZIÓ EXPO 15-17 ÓRA GYEREKPROGRAMOK 24 ÓRÁS DICSEDTŐS IGEI ÜZENETEK

INFO, JEGYEK: WWW.EZAZANAP.HU, WWW.TEX.HU
CSOPORTOS ÉS CSALÁCI KEDVEZMÉNYEK

f YouTube

HIRDETÉS

**ORSZÁGOS
ORGONAPONT
FESZTIVÁL**

FILHARMONIA
MAGYARORSZÁG
élmény + érték

**SZERVEZZÜK
EGYÜTT!**

2014. JÚNIUS 1.
REGISZTRÁLJON ÉS NYERJEN!
WWW.ORGONAPONT.HU

WWW.FILHARMONIA.HU TEL: +36 70 3711 701

► Tíz évvel ezelőtt szentelték újra a felújított és kibővített balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthont. Ennek apropóján május 10-én egész napos rendezvény várja a helyszínen az érdeklődőket. Hetilapunk alábbi összeállításában az intézmény történetét és Szárszót varázsát kívánjuk felidézni korabeli dokumentumok, illetve az *ÉvÉlet* kérésére írt személyes vallomások segítségével – a kezdetektől a felújításig.

A kezdetek

A budapesti székhelyű Protestáns Országos Árvaegylet igazgatóhelyettesének, majd fél év múlva – 1932 nyarán – igazgatójának *Nikelszky Zoltán* (1886–1936), a szarvasi Tanítóképző Intézet nyugalmazott igazgatóját, volt székesfevárosi törvényhatósági bizottsági tagot, evangélikus egyházfelügyelőt neveztek ki. Nemcsak a legújabb pedagógiai követelményeknek megfelelően modernizálta a Budapest VII., Rózsák terei intézményben zajló árvaházi nevelést – az árvákat jelképes családokba osztotta, illetve hangszert is tanultak –, de az 1930-as évek gazdasági világválságát az ő takarékosági intézkedéseivel vészték át.

A balatonszárszói üdülő is – amelynek nemcsak anyagi, de pedagógiai háttere is volt – az igazgató bölcs előrelátásának eredményeként jött létre: „Nikelszky igazgató ismereti azokat a tapasztalatait, amelyeket az 1932. év nyarán szerzett, amikor ugyanis nem ment az árvaház együttes nyaralásra, hanem a visszamaradt növendékek különböző nyaraltatási akciók révén jutottak nyaraláshoz. Állíthatja, hogy az ekként más helyre került gyermekek kizökkentek az árvaházban meghonosodott légkörből, viselkedésből és fegyvelemből, és új társaik igen rossz befolyással voltak rájuk. A szeptember hónap jóformán mással sem telt el, mint ezeknek a növendékeknek a megjavításával és az árvaházi renchezés fegyvelemhez való szoktatásával.” (Részlet a Protestáns Országos Árvaegylet férfi- és nőválasztmánya 1932. december 12-i ülésének jegyzőkönyvéből.)

„Az árvák nyaraltatásának kiadása megtakarítható lenne, ha az Árvaegylet megfelelő helyen telket vásárol, arra 100 gyermeket és a kísérőket befogadó megfelelő épületet emel. Ebben a nyári hónapokra visszamaradó 60 árva gyermek

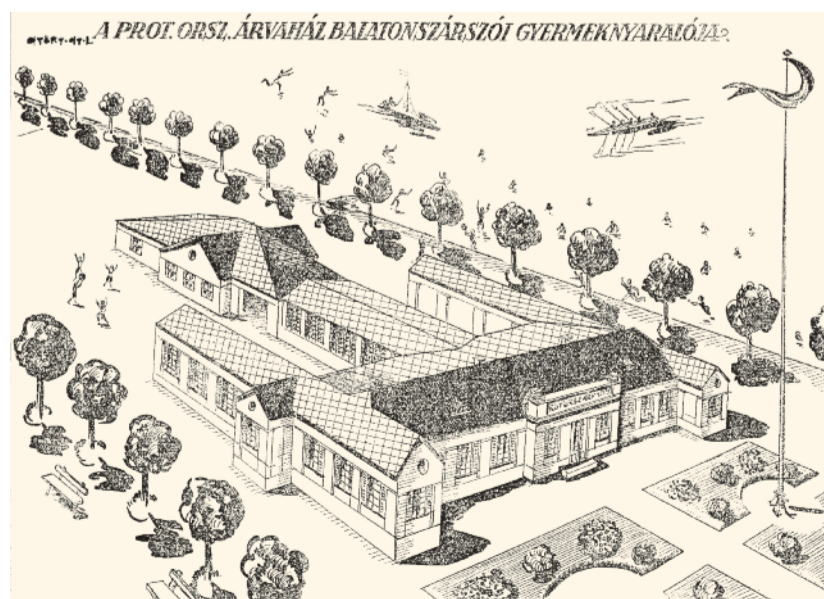
kívül 40 fizető gyermeket is tart. Számításom szerint a 40 fizető gyermek tartásdíja fedezné a csaknem 60 árva gyermek tartási költségét is.” (Részlet Nikelszky igazgató 1932. december 12-ei előterjesztéséből.)

Ezen előzmények után kerülhetett sor 1933. június 29-én az újonnan épült üdülő felavatására. Az ünnepségen *dr. Pesthy Pál* nyugalmazott igazságügy-miniszter, az árvaegylet elnöke köszöntötte az egybegyűlteket. Ünnepi beszédet *Medgyaszay Vince* református egyházkerületi főjegyző, magyar királyi főtanácsos mondott, az épületet *D. dr. Raffay Sándor* evangélikus püspök áldotta meg.

A vízparti üdülő az 1950-es évekig várta az árvaházi gyermekeket. Az átalamosítás időszakában a Protestáns Árvaházi Alapítvány, hogy mentse a még menthető, vagyonátruházási szerződéssel a Magyarországi Evangélikus Egyházegyletnek adta át külön kezelendő vagyonát, így a szárszói nyaralót is. Egy 1951-es döntés értelmében kimondatott: „Az üdülőt az egyházi dolgozók s hozzátartozóinak, gyermekeinek üdültetésére kell már a nyár folyamán beállítani. Üdültetés után a házban konferenciák rendezésére adunk alkalmat.” (Részlet az 1951. március 16-ai jegyzőkönyvből.)

Szárszót attól kezdve nagyon sok ember életében meghatározóvá vált. A konferenciák és más hitéleti alkalmak sokak számára az Isten ügye melletti elköteleződést hozták. A felhőtlen nyaralások pedig nemcsak pihenéssel ajándékozták meg a vendégeket, de olyan találkozásokat is tartogattak, amelyekből életre szóló barátságok vagy éppen házasságok születtek. Így lett a balatonszárszói üdülő- és konferencia-központ története egyben családok generációinak története is...

■ BZS.

Látványterv az új árvaházi üdülőről

BALATONSZÁRSZÓ

Egykor és most

2004 – a felújítás utáni épületszentelés. Wolfgang Töllner, Ittész János, D. Szébk Imre, Káposzta Lajos, Kendeh György, Benczúr László, Végh Szabolcs

Szárszói intézményünket 1958 óta ismerem szemtanúként. Szívesen emlékezem arra az időre, amikor teológus koromban besegítőként kerékpáron szállítottam a mindennapi főzéshez szükséges nyersanyagot, majd úgynevezett udvarosként tettem mindazt, amire a megbízatásom szolgált – például az ebédlő tisztán tartása, de hozzátartozott az asztalok ebéd előtti rendezése is. Teológushallgatóként szinte harcoltunk ezért a lehetőségért, mert nemcsak dolgoztunk, hanem nyaralhattunk is.

A leghűségesebb szárszói munkatárs egy kerékpár volt, amelynek karbantartása is a mi feladataink közé tartozott – a saját érdekünkben. Ki emlékezik ma már a „saller” szóra? Pedig ez akkor a mindennapos szókinccs része volt: a gumidefekt „meggyógyításához” használtuk.

A szárszói üdülőben elsődleges cél a kikapcsolódás volt, mindenki igyekezett erőt gyűjteni az otthoni szolgálatokhoz. A fiatalok gyakran hozzájárultak egy-egy tarka esttel a vidám hangulathoz. Egyházi nagyjaink is itt üdültek együtt pingpongozva, röplabdázva a többiekkel.

Abban az időben ritkaságnak számított, így feltűnő volt, ha valaki autón érkezett. Ezért vált felejthetlenné egyik lelkészünk érkezése, amelyet az egyik rendezvényen kis versikében meg is örökítettek az üdülőtársak: „De gyönyörű kocsi, nahát, / S a volánnál Stefán Bachát.” A kocsi pedig egy Moszkvics volt.

Káldy Zoltán és Nagy Gyula pingpongozás közben

Ebéd-előkészítés a '60-as években

Szárszói találkozások, amelyekből házasság lett

Az evangélikus üdülő nemcsak a lelki töltökezés és a testi felüdülés színhelye – életre szóló barátságok is kötődnek, vagy akár későbbi házasságok alapjait szolgáló nagy találkozások is zajlanak falai között. Nem volt ez másképp

az 1960-as években sem. Bizonyítékul álljon itt három esküvői fotó. Az akkori ifjú párok azóta már vagy megünnepelhetők az ötvenedik házassági évfordulójukat, vagy közelednek hozzá.

Baranyay Stefánia és Radocsányi Ferenc

Solymár Ágnes és Baranyay Kálmán

Papp Edit és Kendeh György

ZÓI JUBILEUM

A Mevisz bölcsője

Azzal bízott meg *Harmati Béla* püspök 1988 tavaszán, hogy egy általam összeállított stábbal Balatonszárszón tizennyolc év fölötti fiatalok számára rendezzünk konferenciákat. Addig ugyanis csak Gyenesdiáson lehettek ifjúsági táborok, ahol csak tizennyolc év alattiakat fogadhattunk.

Az első szárszói konferencián magunk sem hittük volna, hogy szinte forradalmi hangulatban zajlik majd az a nyár végi hét, amelyen elemi erővel fogalmazódik meg egy önálló ifjúsági szervezet létrehozása. Ez lett a Magyar Evangelikus Ifjúsági Szövetség, a Mevisz.

Attól az évtől kezdve pedig minden augusztus végén két ifjúsági konferenciát szerveztünk a „ré-

gi Szárszón”. Le a kalappal az akkori gondnok, *dr. Rédey Pálné, Ditta* előtt, mert azonnal ráhangolódott az épületben addig szokatlan formára.

A sok lelki élményt és pezsgő vitákat is hozó előadásokat az ebédlőben, az istentiszteleteket és a bibliaköröket többnyire a Balaton partján tartottuk. Igaz, mai szemmel nomád körülmények között laktunk – például a közel száz főre két zuhanyozó és négy WC jutott, a táborozók többsége pedig emeletes ágyakon aludt a nagy hálólhelyiségekben –, de mi akkor úgy éreztük, semmiben nem szenvedünk hiányt. Áldott alkalmak voltak!

■ DR. FABINY TAMÁS

MEVISZ CSALADOS TÁBOR 1992

Konferenciák a 90-es években

► Sok mai felnőtt egyháztag számára meghatározók voltak a múlt század második felében a „híres” balatoni evangélikus üdülők, az ott zajló programok. A legendás gyenesi táborok mellett a kicsit felnőtt korosztálynak a szárszói táborok jelentettek életre szóló élményt.

Az augusztusi balatoni nyárban Szárszó 1. és Szárszó 2. néven egyetemista korú fiataloknak szerveztünk táborokat. Emlékszem, először csak segítőként mentünk férjemaleggel együtt Szárszóra, majd egy idő után – akkor már egyetemi lelkész-ként – a vezetői csapatban is helyet kaptunk.

A hely varázsa évről évre magával ragadott bennünket. Az akkori ebédlő, amely teljesen multifunkciós helyiségként szolgált helyszínül áhítatoknak, előadásoknak és persze az étkezésnek is. A folyosó vagy a régi gerendás szobák, amelyek az építész tervezői bravúrjának köszönhetően megmaradtak az akkori épületből. Az udvar szintén a múlt század üdülői romantikáját képviselte – a nagy fák, padok, a hinta, a Balaton-part, amelyek mellett szerelmek szövődtek, életre szóló barátságok alakultak, és a közösség erejével sokaknak Istenbe vetett hite erősödhetett meg.

Ez a már akkor is idilli környezet tökéletes helyszínt nyújtott az éppen szerveződő egye-

temi ifjúságnak. Hosszú évtizedek tiltása után egyházunk 1993-tól szervezhette újjá hivatalos formában is az egyetemi gyülekezetet. Egy ilyen közösség újjászerveződéséhez nagy segítséget jelentett a nyári szárszói tábor, hiszen az ide járó, egyetemista és főiskolás korú fiatalok a legnagyobb számban egyszerre, egyazon helyen itt voltak megtalálhatók.

Nem véletlen hát, hogy 1993-ban Szárszón indult az egyetemi gyülekezet. Az elkövetkezendő években leginkább a már egyetemi ifisek érezték magukénak a szárszói konferenciázást, és tölthettek együtt egy hetet nyáron is, felkészülve a szeptemberi évekre.

Táborozásaink idején mindig szívesen tartottunk a Balaton partján nyitó, illetve záró istentiszteleteket, -áhitatokat. Innen indultunk kirándulásokra, focimeccsre vagy csak a faluba, még a régi büfésorra egy kis sétára.

A táborok vezetői bizonyára mindannyian szívesen emlékeznek a közös szolgálatokra és komoly barátságok kialakulására. Együtt táborozott akkoriban *Fabiny Tamás, Laborcz Géza, Szevevényi János, Hafenschér Károly, Joób Máté, Kendeh-Kirchknopf Péter, Krámer György* és még sokan az akkori lelkészek és teológusok közül, akik több vagy talán csak egy-egy alkalommal, de részt vettek a közös szárszói táborozásokban.

■ PÁNGYÁNSZKY ÁGNES
korábbi egyetemi lelkész

CSORBA GÁBOR FELVÉTELE – A CIKK SZERZŐJE BALOLDALT

A rendszerváltás után, a kilencvenes évektől egyházunknak is alkalma nyílt, hogy átgondolja lehetőségeit, és újrászervezze működési területeit. Mindehhez fontos segítséget nyújtott a Bajor Evangelikus Egyházzal 1992-ben kötött támogatási szerződés által biztosított jelentős anyagi segítség. Ezen összegek felhasználásával az évek során templomok újulhattak meg, iskolák, diakóniai intézmények indulhattak el, és sok szórványlelkészi gépkocsit is vehettünk.

Bajor támogatással 1999 tavaszán elkészült a ma már Ordass Lajos Evangelikus Oktatási Központ nevet viselő konferencia-központunk Révfülöpön. Ezután kerülhetett sor a kétezres évek elején arra, hogy egyházunk belekezdjen a balatonszárszói üdülő teljes megújításába *Benczúr László* kerületi felügyelő, Ybl-díjas építész tervei alapján.

■ D. DR. HARMATI BÉLA nyugalmazott püspök

Régi házból újat

Beszélgetés *Benczúr László* Ybl-díjas építész-mérnökkel

► Az államosítás utáni időszakról egyházi üdülőként használt balatonszárszói épület-együttes felújítása a kétezres évek elejére halaszthatatlanná vált. A renoválás és a bővítés *Benczúr László* tervei alapján zajlott. Az Ybl-díjas építész-mérnökkel, az Északi Egyházkerület tiszteletbeli felügyelőjével a házhoz és az átalakításhoz kötődő emlékeiről beszélgettünk.

– Felügyelő úr mikor járt először a balatonszárszói üdülőben?

– Még kisgyermekkoromban, az 1950-es évek elején. Csupán egy napra mentünk, és én csak „potyautas” voltam az autóban, de arra emlékszem, hogy még az árva gyerekek üdültek ott. A következő nyáron viszont *Szántó* nagymamámmal és két nagyobb testvéremmel együtt már mi is Szárszón nyaraltunk. Attól kezdve mind a mai napig rendszeres vendége voltam és vagyok a háznak.

– Gondolom, sok kedves emlék fűzi a régi Szárszóhoz...

– Nagyon sok. Mindig nagyon családias volt a hangulat. A komfort nélküli házban sokszor a gyerekek segítettek a kútból vizet húzni a főzéshez, mosogatáshoz. Cserébe például *id. Bachát Pista* bácsi akkori lelkész-igazgató felesége, *Etus* néni, aki a konyhát vezette, a vacsora elkészítése után megpucolta és elkészítette nekünk a pecázás során kifogott halcskáinkat.

Az üdülő mostani parkolója helyén nagy röplabdapálya volt. Hatalmas meccsek zajlottak ott – sokszor még a szomszéd nyaralókól is átjöttek, és egymás ellen folyt a játék. Ezekbe a meccsekbe mindenki szívesen beállt: nemcsak a fiatalok, de még az ott nyaraló teológiai professzorok is, például *Nagy Gyula* vagy *Pröhle Károly*.

Egyébként családjukkal együtt az akkori egyházvezetők is szívesen pihentek Szárszón: *Grünvaltsky Károlyék, Pálffy Miklósek, Rédey Pálék*, hogy csak néhányukat említsen. Emellett a lelkesi karból is sokan jártak oda. Nagy szeretettel emlékszem vissza például *Danhauser Lászlóra*, aki nagyon értett a gyerekek nyelvén. Hűvös, esős időben a vezetésével nemegyszer széthúztuk az ebédlőben az asztalokat, és óráig játszottunk.

Idősebb koromban, amikor még nem teológushallgatók segítettek a konyha körül, magam is jártam Szárszóra segítőknek. Később pedig a családommal nyaraltunk rendszeresen ott.

– Jól gondolom, hogy ennek az érzelmi kötődésnek szerepe volt abban, hogy tizenhárom évvel ezelőtt milyen tervek születtek a rajzasztalán a felújításhoz és bővítéshez?

– Természetesen. Az ötvenes évektől személyesen nyomon követhetem az épület sorsát. Az eredeti, H alaprajzú épületben annak idején a tő felőli és az utcafronti oldalon két-két nagy közösségi hálószoba – külön lány- és fiúszoba – volt, közöttük a tanári hálóval. A hosszú folyosón további tanári hálószobákat alakítottak ki. A konyha és az ebédlő a folyosóról nyílt. Az udvaron volt egy gazdasági épület, illetve egy nyitott szaletli is. Ennek tetején állt az a harang, amely ma is áhítatra hív, illetve jelzi az étkezés időpontját.

A ház teljesen komfort nélküli volt, négy „pottyantós” árnyékszékkel, a tisztálkodásra pedig a termekbe állított lavór szolgált. Meg persze a Balaton vize...

– Amikor már evangélikus üdülőként funkcionált a ház, történt valami változás?

– A helyiségek elrendezése sokáig így maradt, azzal a különbséggel, hogy a folyosói szobákat házaspárok, családok kapták meg, illetve két nagyobb szoba a püspököknek volt fenntartva.

Az évek során azért történtek kisebb-nagyobb átalakítások. *Kardos József* lelkész-igazga-

tó idején például bevezették a házba a vizet, valamint két zuhany és négy angol WC is készült.

– Ez azért a mai szigorú előírásoknak nem felelne meg...

– Már a kilencvenes évek vége felé is egyre sürgetőbbnek éreztük a felújítást, különösen a konyhát és az ebédlőt illetően. Egyértelművé vált, hogy azokat le kell bontani. Hálásak voltunk- vagyunk bajor testvéreinknek a nagyvonalú anyagi támogatásért, amely 2001-ben lehetővé tette a munkák elkezdését.

– A tervezésnél melyek voltak a fő irányelvek?

– A szobákat magában foglaló épületszárny stílusából, hangulatából szerettem volna minél

BENCZÚR LÁSZLÓ FELVÉTELE

többet átmenteni úgy, hogy közben mindegyik háló saját fürdőszobát és tárolószekrényekkel ellátott kis előszobát is kapjon. Ahol tudtunk, emeletet is kialakítottunk, hogy egy időben minél több vendéget fogadhasson az intézmény.

A konyha, étterem és a közösségi helyiség új szárnyba került – ezt nem is akartuk a régihez hasonlóvá tenni. A két épületet üvegfolysós köti össze.

– A régi otthon csak kora nyártól szeptember közepéig üzemelt, a jelenlegi viszont egész évben várja az odaérkezőket.

– Az átalakítás kezdetén mi is csak nyári funkcióban gondolkodtunk. Az építkezés elején azonban a bajor delegáció megtekintette a munkálatokat, és azt tanácsolták, teliessünk. Így az otthon nemcsak nyári üdülésre lesz alkalmas – mondták –, hanem konferenciák megtartására is. Az ehhez szükséges anyagiakat is felajánlották. A 2004. május 15-i szentelésen a testvéregyházat *Wolfgang Töllner* egyházfőtanácsos képviselte, aki részt vett a felavatás ünnepi liturgiájában is. Egy Krisztusra emlékeztető keresztet ajándékozott a missziói központnak, ez ma is ott található a kápolna homlokzati falán.

– Egy másik szembeötlő változás az intézmény udvarán történt. A régi épületeket sokkal több fa és bokor vette körül, most viszont sokkal tágasabb, levegősebb az udvar. Szándékosan alakították így?

– Régen az utcafront felől, a kerítésen belül jejenyesor húzódtott. Ezek a fák azonban már nagyon öregek voltak, így még az átalakítás megkezdése előtt kivágták őket. A parton is sok vadon nőtt nyárfa állt, amelyek méretüknél fogva a viharban életveszélyt jelentettek. Előfordult, hogy az egyikük épp a házra dőlt rá, kész csoda, hogy senkinek nem esett baja.

Az építkezés során ezeket a fákat csak részben akartuk pótolni. Nemcsak a fent említett veszélyforrást szerettük volna elkerülni, hanem egy olyan területet kívántunk kialakítani az épületek ölelésében, amelyen nyugágakat lehet elhelyezni, illetve a gyermekek számára játszótérrel is szerettünk volna kialakítani.

– Most mit változtatna az épületegyüttesen?

– Gondolkodunk azon, hogyan lehetne az étterem feletti konferenciatermet kibővíteni, ugyanis, hála Istennek, sokszor kicsinek bizonyul. Ez is jelzi: a szárszói otthonra nagy szükség van.

■ BODA ZSUZSA

MÁJUS 10. – A MADARAK ÉS FÁK NAPJA

Ameddig csak vissza tudok emlékezni, mindig volt az életemben egy-két fontos fa barátom.

A legelső a szülőházam udvarán álló barackfa volt. Azon tanultam meg fára mászni. Jó kis lépcsős ágai voltak, kényelmesen fellépegethettem rajtuk, mintha csak jóságosan előkészítették volna számomra, hogy bátorságot nyerjek az élet magasba törő útjainhoz.

Ennek a fának az ágain gyűltünk össze délutánoként az utcabeli gyerekcsapattal mindenféle fontos dolgot megbeszélni. Ott döntöttük el, ki eteti másnap a sünnünket, és ki látogatja meg Vilma nénit, aki mindig egyedül van nélkülnünk. Megvitattuk az iskolában történeteket, és továbbadtuk a matekházi megoldását.

Aztán valahogy megnőttünk, kevesebb figyelmem jutott erre a fára. Nem is vettem észre, hogy pontosan mikor kezdett el korhadni. Szégyenkezve és döbbenet álltam meg apukám mellett, aki fűrészszel éppen nekilátott volna kivágni a kipusztult, öreg barackfát.

– Ne, apu, ne! – könyörögtem. – Ezt nem vágthatod ki. Ezen nőttünk fel. Te is tudod, mit jelent ez a fa!

– De hát vége van, láthatod – mutatta a porladó ágon a megmáshatatlant.

– Igen, de... – nem tudtam, mivel érveljek.

Öcsém mentette meg a helyzetet. – Juhé! Telepíték rá tillandsziákat. Úgyis régen szerettem volna közelebről megismerni ezeket a korhadéklakó növényeket.

Apukám fejcsóválva, mosolyogva eresztette le a fűrész maga mellé.

– Na jó, kaptok egy kis időt.

Öcsémmel megöleltük egymást. Boldogok voltunk, mintha valami kedves rokont vagy ismerőst mentettünk volna meg.

Azt azonban alig hittem el, hogy öcsém betartja a szavát. Rengeteg nő-

vénye volt, és azokkal temérdek munka, miért akarna még újakat? De tévedtem.

A mi öreg, elkorhadt barackfánk hamarosan egészen új szerepet kapott: a kertünk díszé lett. Lépcsősen nőtt ágainak tövébe – hónaljába – bozontos, bolondos broméliák kerültek, amelyek örültmód nőni és virulni kezdtek. A fa telis-tele lett mindenféle különös alakú és egzotikus, tarka-barka virággal. Hajladoztak, billegtek, mindenki megcsodálta őket, aki csak belépett a kapun.

Az öreg barackfa szebb és fontosabb lett, mint valaha volt. Ma is áll. Aki arra jár, nézze meg, ha csodát akar látni.

A második kedves fám – a nagy körtefa – a szőlőkertünkben állt. Hatalmas, terebélyes óriás volt, a tetejéről messze belátta az ember a környéket. Kényelmes ághajlataiban jól el lehetett helyezkedni, szinte észrevehetetlenül megbújni a világ elől. Tizenéves titkaimat itt gondoltam végig, rengeteget olvastam, és az egyik odvában tartottam a naplóm, amelybe sok számomra fontos érzést, gondolatot jegyeztem be.

Más haszna egyébként alig volt a nagy körtefának, mert csupán valami szerencsétlen kis vad gubicsokat termelt szegény. Apukám nemesítő szándékkal tartotta csak meg. Hol egyik, hol másik ágába szemzett, oltott valami nagy szemű, ízletes körtét, de ezek – talán épp az örökös ágra mászkálásaim miatt – folyton leszáradtak, elsovadtak. Maradtak a vackorméretű kis

FÜLLER TÍMEA írásai

Madarak, fák, emlékek

gubók. Aztán egy idő múlva már az is csak pár szem.

Én közben elkerültem otthonról, alig-alig jutottam ki a szőlőkertbe, másfelé jártak már a gondolataim is. A szüleim egy darabig mégis minden ősszel – bárhol voltam is – összeszedték nekem azt a kosárnyi apró körtét, és elküldték utánam mint a sajátomat.

Évekkel később egy nyári viharban villám csapott a mi óriásunkba. Úgy hasította szét és pörzsölte meg, hogy nem volt tovább mit menteni rajta.

Nehéz szívvel siettem ki utoljára megnézni a nagy körtéfat, amely annyi emlékemnek volt tanúja oly sokáig.

Az elszenesedett fatörzs oldalában összepöndörve, megfeketedve ott lapult az én

kis naplóm – olvashatatlanná váltan. Fa barátom holtában is hűséges őrizője maradt a titkaimnak.

Nagyiéknak időskorukban kellett új házba kö-

költözniük. Így hozta a szükség, a kényszer. Megtették ezt a lépést, de kedvetlenül, örökké a régít, a megszokottat sirták vissza. Késő ősztől a következő nyár derekáig nem hallottunk mást, csak azt, mi miért volt jobb amott. Az első olyan dolog, amely felvillanyozta őket az új helyen, a szilvafa volt.

Öreg, göcsörtös fa volt már, jócskán ráillett a „szilva néni” név, ahogy mi, gyerekek hívtuk. Nem is termett csak pár szemet, de az olyan volt, hogy csodájára járt az egész család. Lőszemnyi hatalmas, léldús, mesés gyümölcsöt. Csak hát bizony keveset.

Nagyiék ámulva és vágyakozva nézték a kis tálnyi szilvát. Bárcsak lehetne tenni valamit!

Öcsémről akkor már látszott, hogy kertész lesz. Minden pénzét növényekre költötte, minden idejében azok körül tett-vett, még a kezében levő könyvek is valahogy mind virágokkal meg szőlőfajtákkal voltak tele. Rá szegeződött hát minden pillantás. Ha ő nem tud segíteni a fán, akkor senki.

Öcsém a fejét vakargatta, nem ígért semmit, de belelapozott néhány könyvébe, telefonált egyet-kettőt, aztán metszőollót ragadott, és munkához látott.

Ha őszinte akarok lenni, nem bírtam megszólalni attól, amit művelt. De nem csak én. Az egész család döbbsen csendben bámulta a rettenetes rombolást. Csak nagyanyám sá-pítózott: „Jaj, még azt is? Azt már ne! Sok lesz!”

Csak úgy röpködtek az ágak, alak-talanodott a fa, pár perc alatt csak egy kopasz kóro maradt meg belőle. Tudtuk: ez itt a vég.

Senki nem szólt semmit, csak bevonultunk a házba, mint valami gyászoló rokonság. A papa töltött egy kupica pálinkát apukámnak, összekoccintották a poharat, na, ennek annyi.

Hiába na, gyerek még az a gyerek. Amúgy se volt már sok élet abban a fában. Mindegy is.

Aztán el is feledkezett mindenki a balul sikerült fametszésről.

Égésen nyár elejéig, amikor a kopasz kóro gyönyörű új

ágakat hozott, amelyek majd leszakadtak a hamvaskék, nagyra nőtt gyümölcsöktől. A fa valóság-gal megfiatalodott.

– Frissítő metszés – mondta öcsém éppen olyan természetes hangon, mint ahogy Aladár beszél a Mészga családban mit sem értő családtagjaival.

Mindenesetre csodájára járt a fél utca meg az egész rokonság a lőszemű szilvafa megifjodásának. És talán ez is segített abban, hogy nagyiék végül otthonra találtak az új házban.

Az égbe emelkedő madarak mindig lenyűgöztek. Csodáltam és irigyeltem őket szárnyukért, szabadságukért, a határtalan térért, amelyet a repülés ad nekik. De igazán szeretni csak néhány madarat sikerült. Személyes ismerőseim, akik ott éltek a közeli-lynkben kedvesen és bosszantóan – szinte szemtelenül közel, de közben azért elérhetetlenül távol.

Első kedvencem Blanka volt. Blanka – aki egyébként *Teleki Blankáról* kapta a nevét – búbos banka volt, és éppen akkor lett szerelmes, amikor mi – sok küszködés és fáradságos munka után – végre elkészültünk a kicsi szőlőkerti házunkkal.

Deszkákból tákolt, csöpp menedék volt ez csupán. Aprócska szerszamos kamrából meg egy – eső ellen éppen elégséges – pirinyó szobácskából állt. Akkorra csak, hogy szükség esetén a családnak mind a négy tagja – ha szűkösen is – elfért benne.

Örültünk ennek a kunyhónak, mert messze volt a szőlőkert a házunktól, és ha eleredt az eső, bizony előfordult, hogy bőrig áztunk. Most legalább lesz hol meghúzni magunkat, gondoltuk elégedetten.

Csak az volt a baj, hogy Blanka is így gondolta. Szó szerint. Amikor legközelebb megérkeztünk kis birtokunkra, a deszkából tákolt asztal közepén rendetlen kis madárfészket találtunk. Volt abban minden: hajlós ágak, széna, szőlőkötözésre használt fonalmaradékok, szösz, pity-pangpelyh.

Apukám haragosan nézett le a csúf kis kupacra, és hiába sajnálkoztunk körülötte, egyszerűen kitétte a házból az egészet. „Ez a mi fészünk, ide ne fészkeljen madár. Ott van ne-

ki az egész erdő, a gyümölcsfák, legrosszabb esetben a tető rései, ez már túlzás.”

Blanka azonban nem adta fel ilyen könnyen. Mire legközelebb mentünk, már nemcsak fészek, hanem tojások is voltak az asztalunkon, a madármama pedig úgy nézett ránk, mint valami betolakodókra.

Mindannyian meglepődünk persze, és Blanka is felmérte, hogy mi vagyunk többségben, tehát elrepült, de az úgy ezzel még nem rendeződött. A tojások ott lapultak a kócos kis fészekben melegen és titkos kis életekkel teli.

Ez már apukámnak is sok volt. Itt már elkezdődött valami, amit kár lenne tönkretenni. Nézte bosszankodva, fejét csóválva a fészket, mit csináljon vele. Végül egy deszkadarabra áttolta, és átrakta a szerszamos kamrába, hátha Blanka elfogadná azt a szerényebb kis odút is.

Aznap hiába tett-vett a család, nem sokra jutottunk. Mindenki a madármamát leste, aki ki is használta a primadonnaszerep minden lehetőségét. Szívszorító magánszámot adott elő, mintha csak kicsinyeit siratná, aztán meg átsapott a szava szemrehányóba. Jól letorkolt bennünket, amiért tönkretettük a családi életét. Végül a nyitott kamraajtóról a csukott szobaajtóra röpi, mintha így próbálna jobb belátásra bírni bennünket.

Mi legalábbis így éltük meg az ő kis egyhangú dudogását. Egy biztos, a fészek egy órán belül visszakerült a helyére. (Akarom mondani: a szobába,

az asztalra. Mert azért a helyének nevezni túlzás lenne.) Blanka pedig királynői méltósággal elfoglalta helyét a tojásokon.

A java azonban csak ezután következett. Blanka ugyanis nem volt valami igényes nőszemély. Finoman fogalmazva: ritkán takarított. Vagy meglehet, hogy soha. A fészeknek hamarosan olyan szaga lett, hogy az embernek menekülni támadt kedve.

Reménykedtünk, hogy talán az anyaság majd felébreszt benne a higiénia iránti igényt, de csalód-nunk kellett.

Blanka valószínűleg nagyon barátságosnak, otthonosnak találhatta a fertelmes bűzt, amelyet árasztott, mert kitartóan ragaszkodott hozzá. Pedig próbáltuk segíteni. Először az ajtó előtt hagytunk neki egy lavórban vizet, aztán az ajtót résnyire tárva egyenesen az orra elé raktunk le egy mosdótálkát, de mindkettő hidegen hagyta. Sőt. Legyünk őszinték, Blanka a szó szoros értelmében tojt a mi kezdeményezéseinkre.

Aprócska vigaszt jelentett számunkra a jó két hét után kikelt kismadarak cérnavékony hangja. Kedves volt ez a kis hang, mi több, a kopasz, csupa száj jószágokat meg is leshettük, az anyjuk nem féltette tőlünk. Sőt az apjuk – Blanka Kettő – sem, mert egy idő után ugye mégiscsak észrevettük, hogy Blankából minimum kettő van, különben képtelenség lenne elátni a megszaporodott kis családot.

A csöpp mihasznák szinte megál-

Blankáék beköltöznek

A blankás időszak legkedvesebb napját csak az azóta eltelt idő szépítette meg. Akkor – élesben – nem volt olyan idilli.

Éppen a szőlőkertben voltunk, amikor a semmiből kiadós nyári zivatar szakadt a nyakunkba. Persze nem először az életben, de először, amióta házunk volt. Az ég szinte lila volt a kék helyett, villámok reflektoroztak, a dörgés misztikusnak és félelmetesnek tűnt ott kinn, a semmi közepén. Sehol egy villámhárító, fa alá húzódni tilos és életveszélyes. A kis házikót majd beszakította a lezúduló eső, még a kismadarak is ijedtebben, halkabban füttyögettek benn.

És mi, az embercsalád, akik építettük ezt a menedéket, kinn áztunk, vacogunk a förtelmesen bűdös ház kurta kis eresze mellé húzódvá, egy agyonszakadt esőkabátot a fejünk fölé tartva. És a fázás meg a félelem közepette egyszer csak elkezdtünk iszonyúan nevetni, annyira, hogy csak úgy folyt a könnyünk. Mert ilyet, ilyet nem lehet másképp kibírni...

Fontosnak érzem leírni, hogy későbbi madaraink – vörösbegyek, rozsdafarkúak, cinkék, rigók, fakopancsok, tengelicék – mind-mind sokkal tapintatosabbak és tisztábbak voltak Blankáéknál. Ezt csak azért hangsúlyozom, nehogy megsértődjenek, és messze elkerüljenek bennünket. Hatalmas veszteség lenne, mert nagyon kedvesek nekünk. Jó figyelni dolgok kis életüket, Istentől kapott gondtalanságukat. Ajándék élvezni bizalmukat, erőt, derűt nyerni az ő szárnyalásukból. Nagy megtiszteltetés mellettük élni.

Missziói napra készülünk

„S akkor Péter így szólott egy Jézust nem ismerő szomszédjához: »Szállj fel a buszra, és gyere velünk!«” Jól tudjuk, hogy ilyen ige nincs az *Újszövetségben*, de úgy érzem, hogy modern szavakkal kifejezi Jézus egész tanítását. Ez a lényege a missziói parancsnak is, amelyre olyan sokszor szoktunk hivatkozni.

Hétről hétre halljuk: „*menjetelek el, hirdessétek, tegyetek tanítvánnyá minden népet*” – de mit jelent mindez a hétköznapi életben?

Sokat lehetne erről írni, most csak egyetlen aktuális feladatot szeretnék a gyülekezeti tagok szívére helyezni: törekedjünk arra, hogy a kerületi missziói napra minél több olyan barátunk, munkatársunk, szomszédunk, is-

merősünk jöjjön el, aki nem rendszeresen templomba járó ember!

Mind a három kerületben célunk, hogy május 31-én az evangélium megerősítse a hűségesen templomba járó, gyülekezeteink életében részt vevő testvéreinket, de közel szeretnénk vinni az örömhírt azokhoz is, akik gyülekezeteink peremén élnek, vagy egyáltalán nincsenek benne közösségeinkben.

Van még időnk elgondolkozni és imádságban odafigyelni arra, hogy kit helyez a szívünkre az Isten, kit szeretne ott látni mellettünk a buszon, amelyik Győrbe, Dabasra vagy Orosházára indul.

A Déli Evangélikus Egyházkerület missziói lelkészeként hadd emeljek ki

egy olyan programot, amellyel Orosházán szeretnénk ezt a fajta nyitást kifejezni: szabadtéri evangélizációs alkalommal fogjuk zárni a napot. Ezen *Pintér Béla* zenél, s bizonyosságtételek hangoznak majd el a színpadról. Hallhatják az igét a város arra járó, éppen pihenő, gyerekekkel sétáló lakói, szólni fog az ország különböző tájairól érkező evangélikusokhoz s – nagyon remélem – azokhoz is, akiket mi tudunk magunkkal hozni erre a napra.

Péter senkit se hívott, hogy szálljon fel a buszra, de nekünk ma ez a feladatunk. Vegyük komolyan, hogy ezáltal emberek életét változtathatja meg az Úr!

■ DEÁK LÁSZLÓ

A TITOK NYITJA

MISSZIÓI NAP A DÉLI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLETBEN

2014. MÁJUS 31., SZOMBAT | OROSHÁZA, THÉK ENDRE U. 2.

9.00: KÖZÖS ÉNEKLÉS A TEMPLOMBAN
9.45: MEGNYITÓ, KÖSZÖNTŐK
10.00: HOGYAN NYÍLIK MEG AZ EVANGÉLIUM TITKA? (EF 6,10B-19) – SZEVEÉNYI JÁNOS

10.45: BEVEZETÉS A CSOPORTOKHOZ – SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA
11.15: A KÖZÖSSÉG TITKA – BIBLIAKÖRÖK A TÁNCSIG-S GIMNÁZIUMBAN
12.30: EBÉD
13.15: AZ „EGYHÁZKERÜLETI ÉNEKKAR” PRÓBÁJA A TEMPLOMBAN
13.45: SZABADON VÁLASZTHATÓ PROGRAMOK

- A VILÁG ÉS AZ EGYHÁZ JÖVŐJE – BENKŐ VILMOS ÜZLETEMBERREL BESZÉLGET DEÁK LÁSZLÓ
- KÉSZÜLJÜNK EGYÜTT AZ ŰRVACSORÁRA SZEVEÉNYI JÁNOS VEZETÉSÉVEL
- MEDITÁCIÓ KOMOLYZENÉVEL A TEMPLOMBAN
- A BOYZLESS VOICE NŐI KAMARAEGYÜTTES KONCERTJE

14.45: TORONYZENE – OROSHÁZI FÜVŐSOK
15.00: AZ EGYHÁZKERÜLETI DÍJAK ÁTADÁSA – INTERJÚ AZ ÉV EMBEREIVEL – RADOSNÉ LENGYEL ANNA

11.00–15.30: IFJÚSÁGI PROGRAM NEMZETKÖZI MISSZIÓI SZERVEZETEK VEZETÉSÉVEL (INTERSERVE, OM ÉS WYCLIFFE) NINCS LEHETETLEN KÜLDETÉS!

ELMÉLET (ELŐADÁSOK ÉS BESZÉLGETÉSEK)

- MI A TITOK, ÉS MI A KÜLDETÉS? ISTEN TERVE VELED ÉS A VILÁGGAL
- KIK A SZÖVETSÉGEINK, ÉS KI AZ ELLENSÉG? ERŐVISZONYOK A VILÁGBAN
- TITKOS FEGYVEREK, SZUPER FELSZERELÉSEK ÉS TAKTIKA

GYAKORLAT (JÁTÉKOK ÉS INTERAKTÍV FELADATOK)

- LELKI ERŐNÉLETI EDZÉS
- MOZGÓ OTTHONOSAN MÁS KULTÚRÁKBAN!
- ADD TOVÁBB, AMIT KAPTÁL!
- KÜLDETÉSSZIMULÁCIÓ

ZÁRÁS
DIPLOMÁK ÁTADÁSA

15.45: AZ EL NEM MŰLŐ SZERETET TITKA (EF 6,24B) – ŰRVACSORAI ISTENTISZTELET – GÁNCZ PÉTER
17.00: VÁROSMISSZIÓS PROGRAM – A NAP KÖZREMŰKÖDŐI ÉS PINTÉR BÉLA: EVANGÉLIKUS KIRAKODÓVÁSÁR

GYERMEKPROGRAMOT AZ OROSHÁZI EVANGÉLIKUS ÓVODÁBAN EGÉSZ NAP BIZTOSÍTUNK.
HIGED EBÉDCSOMAGRÓL AZ EGYHÁZKERÜLET GONDOSKODIK.
A NAGY BUSSzal ÉRKEZŐ CSOPORTOK 50%-OS TÁMOGATÁST IGÉNYELHETNEK A KERÜLETTŐL MÁJUS 12-IG.

AZ EGYÉNI ÉS CSOPORTOS JELENTKEZÉS HATÁRIDŐJE:
2014. MÁJUS 12.
JELENTKEZNI A DEL.LUTHERAN.HU WEBOLDALON LEHET.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:
DÉLI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLET
PÜSPÖKI HIVATALA
1088 BUDAPEST, PUSKIN U. 12.
TELEFON: +36 1 338 2302
E-MAIL: DELI.KERULET@LUTHERAN.HU

JUBILATE VASÁRNAPJÁRA

Különös vallomás

Keresztelő János szavai: „*Akié a menyasszony, az a vőlegény, a vőlegény barátja pedig, aki ott áll, és hallja őt, ujjongva örül a vőlegény hangjának: ez az öröme lett teljessé.*” (Jn 3,29)

Panaszokkal teli világunkban ritkán hallunk olyan vallomást, amilyent Keresztelő János mondott: „öröme teljessé lett”. Az ő ajkán is idegenül hangoznak ezek a szavak. Ez az aszketikus, marcona próféta, aki villogó tekintettel suhogtatta meg az ítélet fejszékjének kora romlottsága felett, örömről beszél, amely maradéktalanul tölti be szívét-lelkét. Különös vallomás ez, de úgy látszik, nem lehetetlen.

Honnan ez az öröm?

Ha Keresztelő Jánost kérdezzük e titok felől, csak ennyit mond: „Azért lett teljessé öröme, mert meghallottam a vőlegény szavát.”

Sokféleképpen nevezi Jézust a Szentírás. Ezek a nevek beszédesek, mind elárulnak valamit Jézusról. Közöttük talán mégis a legszebb: *Jézus, a vőlegény*. Mennyi melegséget, érzelmet, vonzódást ébreszt ez a név! Mint az *Énekek énekében* a vőlegény, úgy hív Jézus kedves, bátorító szóval.

Az tud örülni, annak lesz teljessé az öröme, aki hallja a vőlegény szavát, aki megérzi Jézus szavában a szeretet áradását.

■ MADOCSEI MIKLÓS

HETI ÚTRAVALÓ

„*Ha valaki Krisztusban van, új terem-
tés az: a régi elmúlt, és íme: új jött lét-
re.*” (2Kor 5,17)

Húsvét ünnepe után a 3. héten az *Útmutató* reggeli s heti igéiben az élő

Krisztus szól megújult gyülekezet-

hez, győzelmében részesít: ujjongjatok – *Jubilate!* „Örvendj, egész föld, az Is-

tennek!” (Zsolt 66,1) „Ujjongjatok az Úr előtt az egész földön! Szolgáljatok az

Úrnak örvendezéssel! Vigadozva járuljatok színe elé!” (GyLK 739,1) „Áldott

az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, aki megáldott minket minden lel-

ki áldással a Krisztusban.” (Ef 1,3; LK) Feltámadásával ő örök örömet szerzett

népének, és azt kéri tőlük (hatszor is!): „*En vagyok az igazi szőlőtő, és az*

én Atyám a szőlősgazda. (...) Maradjatok énbennem... Az lesz az én Atyám

dicsősége, hogy sok gyümölcsöt teremtek, és akkor a tanítványaim lesztek.” (Jn

15,1.4.8) „Aki keresztyén, annak szervesen a szőlőtőből, Krisztusból kell szü-

letnie és sarjadnia. Így egy test lesz vele, úgyhogy igaz gyümölcsöt hozhat, a

Krisztusét.” (*Luther*) Aki hiszi és nyíltan megvallja, hogy Jézus az emberré lett

Istenfia, az a szeretet apostola szerint győz: „*Mert minden, ami Istentől szü-*

letett, legyőzi a világot, és az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk!”

(1Jn 5,4) Pál így tanít: „*Isten ugyanis haragját nyilatkoztatja ki a mennyből az*

emberek minden hitelensége és gonoszsága ellen... hiszen megismerték Istent,

mégsem dicsőítették vagy áldották Istent... a teremtményt imádták és szol-

gáltak a Teremtő helyett, aki áldott mindörökké.” (Róm 1,18.21.25) Ám aki heti

igénk szerint Krisztusban van, azt az ő szeretete szorongatja, és vallja: „*...akik*

élnek, többé ne önmaguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és fel-

támadt. (...) Mindez pedig Istentől van, aki... nekünk adta a békéltetés szol-

gálatát.” (2Kor 5,15.18) Az igazság: Isten Krisztusban megközelíthető valósá-

gát jelenti az Igében, s csak ő szabadíthat meg a bűntől. A benne hívőknek

ki is jelenti: „*Ha tehát a Fiú megszabadít titeket, valóban szabadok lesztek.*”

(Jn 8,36) Akik Krisztusban vannak, Lélek szerint élnek. „*De akiben nincs a*

Krisztus Lelke, az nem az övé. Ha pedig Krisztus bennetek van..., akkor az, aki

feltámasztotta a Krisztus Jézust a halottak közül, életre kelti halandó teste-

teket is a bennetek lakó Lelke által.” (Róm 8,9–11) Nagypénteken Pilátus ki-

szolgáltatta Jézust a zsidóknak: „*Íme, az ember!*” Ők így válaszoltak: „*Nekiünk*

törvényünk van, és a törvény szerint meg kell halnia, mert Isten Fiává tette ma-

gát.” (Lásd 3Móz 24,16) Pedig Jézus kijelentette a helytartónak: „*Te mondd,*

hogy király vagyok.” (Jn 19,5.7; 18,37) Isten mindent újjáteremtő munkája a

mennyei Jeruzsálemben jut teljességre, s ott az elveszett paradicsom is élet-

re kel, benne az élet vize s az élet fája; s a megváltottaknak joguk lesz rá. „*...szol-*

gái imádják őt, és látni fogják az ő arcát, és az ő neve lesz a homlokukon. ...az

Úr Isten fénylik fölöttük, és uralkodnak örökkön-örökké.” (Jel 22,3–5) „A

mennyekben, a mennyekben / Vár öröm végtelen. // Mert Isten dicsőségé-

nek / Fényben járhatunk” (ÉÉ 527,1–2) Addig még szól a Lélek s a meny-

asszony: „*Aki szermezik, jöjjön!*” (Jel 22,17)

■ GARAI ANDRÁS

Istentisztelet és szálláslehetőség Bagolyirtáson

Szeretettel adjuk hírül, hogy a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület mátrai Názáret-templomában ez évben is májustól októberig minden vasárnap fél 12-kor istentiszteletet tartunk. A templom címe: Mátra-szentimre-Bagolyirtás, Jókai u. 7–9. Jézus szavával hívunk: „*Jöjjetek én-hozzám mindnyájan!*”

A templomhoz csatlakozó üdülőrészben turisztaszintű szállás is van felszerelt konyhával, meleg vizes mosdókkal (hálószákról, takaróról a jelentkezőknek maguknak kell gondoskodniuk). Jó lehetőség sokgyermekes családok, iskolai vagy gyülekezeti ifjúsági csoportok, gyógyító, jó levegőre vágyó asztmás gyerekek számára. Jelentkezni lehet a febe.egyesulet@lutheran.hu e-mail címen. A szállás díja: 2000 Ft/fő/nap + idegenforgalmi adó. (Gyermekeknek 3 éves korig ingyenes, 3-tól 10 éves korig 1000 Ft/nap.)

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Lappantyú

Ezt a nevet olvasva a legtöbb gyerek valószínűleg el sem tudja képzelni, milyen állatról van szó. Pedig emlékszem, amikor a gyermekeim még kicsik voltak, gyakran olvastam nekik *Nemes Nagy Ágnes* egyik versét, amely így kezdődik: „Láttam, láttam, lappantyút! / Éjszaka, erdőn meglessem, / róka-vadászsal kettesben.”

A lappantyú szürkületi és éjszakai életmódú madár. A hím abban különbözik a tojótól, hogy a szárnyán, az evezőkön és a szélső faroktollainak hegyi részén fehér folt van. Ez a holdvilág mellett repülő madáron nagyon jól látszik.

Hazánkban szélteben elterjedt fészkelő, ha nem is nagyon gyakori. Kedveli az erdőszéleket, a vágásokat, a nagy tisztásokat, az alföldi borókásokat, de zárt erdőbe nem megy.

Tavasszal, április végén érkezik vissza Afrika déli feléről, az őszi vo-

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

lett megpillantottuk a csattogó szárnyakkal repülő madarat. De láttam ilyet Kunfehértó közelében, Fülöpháza környékén és Görögországban is.

A tojó júniusban egyszerűen az avarba rakja le két tojását. Egyedül kotlik, és úgy beleolvad a környeze-

RAJZ: BUDAI TIBOR

nulása szeptemberben kezdődik. A hímek néhány nappal a tojók előtt érkeznek, területet, territóriumot foglalnak, és „énekelni” kezdenek. Nem énekesmadarak, de így szoktuk nevezni azt a hosszan tartó, messzire elhallatszható, pirregő hangot, amelyet a madár vagy egy ágról, vagy a földön kuporogva hallat. Hasonlít a zöld varangy nászhangjához vagy a lőtűcsök ciripeléséhez.

Az ágon – más madarakkal ellentétben – hosszában helyezkedik el. Néha abbahagyja a pirregést, a levegőbe emelkedik, és a tisztás vagy az erdőszél felett repülve szárnyaival csattog. Ezután újra leereszkedik, és tovább pirreg.

Egy alkalommal a barátommal a Bükkben jártunk, és már sötétben, de holdvilág mellett mentünk szálláshelyünk felé, amikor egy nagy tisztás fe-

tébe, hogy alig lehet észrevenni. A fiókák ürítés előtt mindig hátrálnak egy kicsit, így fehér karika képződik körülöttük.

A lappantyú szélesre tátható, bemetszett szájával röptében kapja el a bogarakat, éjjeli lepkéket, és szívesen vadászik a legelők felett, ahol sok gánéjtűró bogár repül.

Védett, természetvédelmi értéke ötvenezer forint.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Hány nap alatt kelnek ki a fiókák?
2. Mikor tanulnak meg repülni?
3. Hány pár él hazánkban?
4. A lappantyúnak van egy régies neve is. Hogy szól?

Válaszok: 1. 16-18 nap; 2. 17 naposan; 3. körülbelül ötezer; 4. kecskefő.

Péter

▶ Mostani ötrészes sorozatunkban Jézus egyik tanítványának, Péternek az életéből idézünk fel eseményeket. Mindegyik történethez egy-egy rejtvény is tartozik. A helyes megfejtéseket összegyűjtve, mind az ötöt együtt küldjétek el szerkesztőségünk címére (1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: **Gyermekvár.**

GYERMEKVÁR

2.

Jézus Kapernaumban több csodát is tett, az egyiket Péter anyósával.

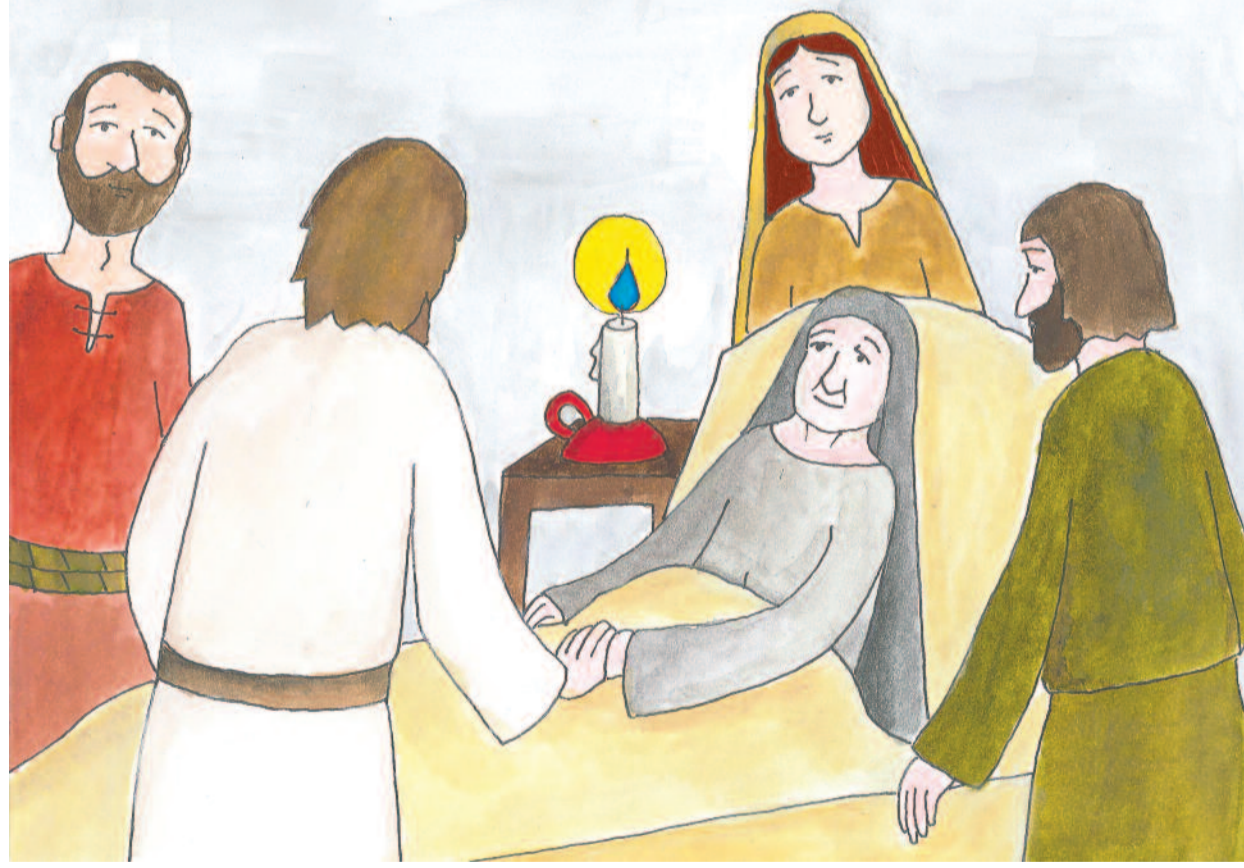
Történt, hogy a Mester tanítványaival elment a zsinagógába. Amikor ott végeztek, szóltak Jézusnak, hogy Péter anyósa nagyon beteg. Napok óta magas láza volt, és hiába próbáltak

rajta többféle gyógymóddal segíteni, semmi sem hatott. Teljesen kétségbeesett a család, és már csak egy reményük maradt: a Mester.

Ő amikor bement a házba, odament a beteg ágyához, megfogta a kezét, és ráparancsolt a lázra, amely

azonnal elmúlt. Mindenki álmétkodva látta, hogy a súlyos beteg asszony egyik pillanatról a másikra meggyógyult! Felkelt az ágyból, és szolgált Jézusnak.

Keressétek meg a két kép közötti hat különbséget!

RAJZ: JENES KATALIN

A friss jogosítványos fiú először viszi haza édesanyját. Amikor megérkeznek, az anya kiszáll, és azt mondja:

– Nagyon szépen köszönöm!
– Szívesen, máskor is – válaszolja a fiú.
– Nem neked mondtam, hanem a Jóistennek!

– Mit csinál az internetező rab?
– Letölti a büntetését.

A hitoktató visszakérdezi az előző órán tanultakat:

– No, mire tanították a misszionáriusok hittérítő munkájuk során legelőször a kannibálokat?
Ábel jelentkezik:

HUMORZSÁK

– Arra, hogy milyen egészséges a vegetáriánus konyha.

Megvalósuló álmom a Máriaremetei úton

Épül a Sarepta

Az elmúlt napokban igazi szürreális filmekre emlékeztetett a Máriaremetei úton megkezdődött építkezés. Az egykori Petőfi Művelődési Ház telkén, ahol korábban lepusztult teniszpálya volt, most óriási kráteret ástak – olyan a látvány, mintha bomba csapódott volna be. Hatalmas teherautók is elférnek a gödörben, amelyben a múlt héten már alapoztak. Azt hihetné az ember, hogy atombunker épül, de ez csak a látszat, a pincszint építéskor mindig nagyobbak tűnik, mint amilyen a valóságban lesz.

Aki az elmúlt hónapokban erre járt, még csak a táblát láthatta: megkezdődik a Sarepta Budai Evangélikus Szeretothon bővítése. Sokáig vártuk, hogy valójában mikor is kezdődik meg. Tavaly áprilisban rakták le az alapkövet, s úgy tűnt, hogy ez az építkezés is csak egy meg nem valósuló szép terv marad. Mint kiderült, főként épp a többlépcsős tervezés miatt halasztódott a beruházás: új keletű uniós követelmények miatt módosítani kellett az eredeti tervek, s a pályázat során kisebbek lettek a költség-előirányzatok, ami szintén tervmódosítást tett szükségessé.

A jövő épül itt: a Sarepta új épülete, ahol már a 21. század követelményeinek megfelelően lehet majd gondozni a súlyos fogyatékkal élő gyermekeket. A hűvösvölgyi szeretothon immár hatvan-két éve szolgálja a diakóniának ezt a fontos területét. Jelenleg száznyolcvan lakója van: mentálisan és fizikailag sérült gyermekek, gondozásra szoruló idős személyek laknak több ingatlanban, ahol a szeretothon mintegy száz munkatársa ápolja őket. Működik egy nyugdíjaslelkészothon is.

A Sareptának az Ördögárok utcában, a Modori úton és a Hűvösvölgyi úton is vannak épületei, de az intézmény már rég kinőtte jelenlegi kereteit. Építeni kell, hogy tovább szolgálhassák az annak idején *Sztehlo Gábor* megálmodta célt. A kápolnában vasárnapként többtucatnyi

otthonlakó vesz részt a helyi egyházközség istentiszteletein, többen tolokocsival érkeznek. Előfordul, hogy nem öltöznek fel rendesen, néha hangosak, néha elfelejtik kikapcsolni a mobiltelefonjukat, de igazán kedvesek, mindenkit nagy szeretettel köszöntenek. Ők őszinte, gyermeki hittel közelednek Istenhez. Életüknek igazi fénypontja az úrvacsora.

*Sztojanovics András*sal, a Sarepta igazgató lelkészével (*képiünkön*) az udvaron találkozom, megmutatja a régi épületszárny korszerűsítését. Mint kiderült, nemcsak a Máriaremetei úton építkeznek. Nyertek egy hőszigetelési pályázaton, a munkások most rakják fel az új külső burkolatot. Egyúttal cserélik a szerelvényeket és a vezetékeket is, nehogy a régi vízcsövek eláztassák a már szigetelt falakat. A gyermekek az udvaron élvezik a tavaszi napsütést. Folyton költöznek, ahogy az az építkezés miatt időről időre szükségessé válik.

Az irodában az új épületek makettjét nézegetem, igazán nagyszabású beruházásról van szó. Jelentős költségcsökkentést eredményezett a pályázat, az eredeti nettó nyolcszázmilliós költségkeret végül nettó ötszázötvenmillió lett. Öt pályázó közül választották ki a Confecto Kft.-t, amelynek valóban jó referenciái vannak: a Kék Golyó utcai hegyvidéki templomot és a teológusotthont is ez a cég építette.

A tervek szerint jövő májusra befejeződik az építkezés, aztán a műszaki átadás és a hivatali engedélyeztetés következik. Már együtt van a pénz a beruházáshoz: háromszázmilliót az országos egyház biztosít, de a nagyobb rész – mintegy kilencszázmillió forint – a Sarepta sok éven át gyűjtött megtakarítása.

Az adományokat félretették – mondja *Sztojanovics András* –, hosszú távra lekötötték, és csak a kamatbevétel több száz milliós nagyságrendű. Hozzáfűzi, hogy munkatársai

is segítségére voltak a takarékoskodásban: belátták, hogy itt nincsenek magas bérek, ritkán vannak jutalmak. Összeszokott csapat, már nincs fluktuáció, amely pedig az öt-tíz évvel ezelőtti időszakokra még jellemző volt. Mintegy százan vannak, természetesen éjszakai szolgálatot is ellátnak.

Szívesen dolgoznak a szeretetothonban, tudják, nemes célt szolgálnak – mutat rá az igazgató lelkész.

Igazi csapatmunka volt az áprilisban lezajlott nagy értékű akció, amelyhez fogható nem tudnak felmutatni a hasonló magyarországi intézmények (*lásd keretes anyagunkat*). Körülbelül száz tonna szerelvényt, nyílászárót, kórházi berendezést hoztak el Augsburgból: egy bontásra ítélt kórház használható tartozékait kapta ajándékba a Sarepta.

Nyolc napig reggeltől estig dolgoztak magyarországi fiatalok, helybeli johannita önkéntesek és a Sarepta karbantartó munkásai – összesen húszhuszonöt ember. Négy pótkocsis kamion és egy hét és fél tonnás teherautó dugig megtelt kórházi ágyakkal, szaniterberendezéssel, radiátorokkal, ajtókkal, lámpákkal – sok-sok használható, jó minőségű tárggyal, amely a robbantásos bontás során az enyészéte lett volna. Volt számos olyan kórházi berendezés, amelyet azért cseréltek le, mert mechanikusan, pumpával lehet mozgatni őket, s Augsburgban már csak elektromos mozgatószerkezettel ellátott eszközöket használnak.

Az augsburgi *Peschke* lelkész házaspár indítványára és közvetítésével *Manfred Dürr* kórházigazgató felajánlása volt az adományozás, s ezt – miután a helyszínen tájékozódott – nagy örömmel fogadta a Sarepta vezetője. Végre egy olyan modell, amely nem a „dobd el, vegyél újat” jelszó jegyében, a sokat kárhozott fogyasztói szisztéma alapján fogant. Kimentették Augsburgból mindazt, amit lehetett. *Sztojanovics András* elmondta, hogy még rengeteg használható dolgot hozhattak volna el, ha lett volna több idő és több teherautó – de a bontás német pontossággal kezdődött meg.

Remélhetőleg a Máriaremetén zajló építkezésre is a pontosság lesz jellemző, s a tervezett időben, a jövő év második felében beszámolhatunk az átadásról, az örömteli beköltözésről.

■ B. WALKÓ GYÖRGY

Az augsburgi diakonisszák ajándéka a Fébének

Április első hetében igen jelentős ajándékozási akció történt az augsburgi diakonisszák között, akikkel néhai *Kelemen Erzsébet* Fébé-diakonissza testvér révén kerültem kapcsolatba még 2002-ben. Azóta is levelek és időnként személyesen találkozom az ottani testvérek

kel. Augsburgi papné barátom, *Beate Peschke* asszony sokat segít a kapcsolattartásban. Az ő gondolata volt, hogy a Diakonissenkrankenhaus Augsburg nevű kórház lebontandó, régi épületében feleslegessé vált, még igen jó állapotban lévő kórházi ágyakból Fé-

bé-diakonissza testvéreink számára ajándékba kaphassunk néhányat.

Sztojanovics András, a Sarepta-szeretothon igazga-

tója, aki egy személyben Fébé-lelkész is, a *Peschke* lelkész házaspár közvetítésével felvette a kapcsolatot *Manfred Dürr* ápolási igazgatóval.

Az elmúlt év végén elszállít-

tott ajándék ágyakat ebben a hónapban még nagyobb ajándékokat követte: a Sarepta-szeretothon önkénteseiből – akikkel az országos iroda diakóniai osztályának vezetője, *Buda Annamária* személyesen kiutazott segítőnek –, valamint johannita önkéntesekből álló lelkes csoport szerelte le, csomagolta és készítette elő szállításra a hamarosan felrobbantásra kerülő kórházépületben a Sarepta épülő új részlege számára felhasználható felszerelési tárgyakat: ajtókat, szaniterárukat, kórház-berendezési tárgyakat. Négy pótkocsis kamion és néhány kisbusz szállította Magyarországra a német testvérek több millió forint értékű ajándékait!

Az idős testvérek örömmel látták, hogy kórházukból hasznosíthatnak az igen értékes berendezési és felszerelési

A szerző (balról a harmadik) az augsburgi diakonisszák között

si tárgyak. Rádasképpen lelkesen felajánlották a számukra feleslegessé vált személyes használati tárgyaikat is, elsősorban a Fébé Evangélikus Diakonissza Anyaházban élő testvéreik részére.

Diakonisszáink nevében kifejezhettem köszönetemet az ottani testvérek gazdag ajándékáért. Április 5-én, a

szombat esti hétzáró istentiszteleten az augsburgi diakonissza anyaház templomában Fébé-lelkész elnöktársammal átadtuk a piliscsai Fébé Kft. mozgássérültjei által készített év igéje táblát, és megköszöntük a német testvérek szeretetét.

■ GÖRÖG ZOLTÁNNÉ
Fébé-főnökösszony

Hera és Gisela testvér a ráadás ajándékokkal

HIRDETÉS

Zuglói zenés esték

Mindenkit szeretettel várunk a zuglói zenés esték tavaszi koncertsorozatának záróalkalmára május 18-án, vasárnap 18 órakor a zuglói evangélikus templomban (Budapest XIV. ker., Lócsei út 32.). Az alkalmon *Psalmi – Zoltárest* mottóval a *Zuglói evangélikus énekkar* tartja hangversenyét *Kémenczy Antal* orgonaművész és a *Zuglói Continuo kamarazene*kar közreműködésével.

A kórus, amely tavaly ünnepelte megalakulásának huszadik évfordulóját, immár negyedik alkalommal ad nagyszabású oratorikus koncertet a sorozat keretében.

A zuglói zenés esték évadzáró hangversenyén szoltárszövegeket feldolgozó alkotások csendülnek fel, köztük *Charpentier*, *Goudimel*, *Vaughan Williams*, *Kodály* művei és *Mendelssohn* 42. szonátájának kedvelt kórustételei is.

A belépés ingyenes.

Meghívó
könyvbemutatóra

Szeretettel várunk minden érdeklődőt a *Perbeszéd helyett párbeszéd – Hafenscher Károllyal beszélget Zimányi Ágnes* című könyv bemutatójára május 16-án, pénteken 17 órára a Deák téri gyülekezet nagyertermébe (1052 Budapest, Deák tér 4. I. emelet, bejárat az evangélikus templom mellett). Köszöntőt mond *Gáncs Péter* püspök. A könyvbemutatót *(id.) Hafenscher Károlyt Zimányi Ágnes* kérdezi. A könyv a helyszínen kedvezményesen megvásárolható.

Május 17-én, szombaton 13–14 óra között *(id.) Hafenscher Károly* és *Zimányi Ágnes* a Szent István könyvhéten a budapesti Ferenciek terén, a Kairosz Kiadó pavilonjában dedikál.

▶ Folytatás az 1. oldalról

Az első anyakönyv 1730-ból való, és a latin oldalak után rögvest szlovák nyelven őrzi – a mai Péteri és Maglód területeit is lefedő, pótolhatatlan kordokumentumként – a születések, házasságok és elhalálozások adatait. A 19. század harmincas éveiben a szövegezés átvált a magyar nyelvre, érdekes és értékes lenyomatát adva az itt otthonra leltek mindennapjainak, életük változásának.

A vasárnap igéjére utalva *Fabiny Tamás* hangsúlyozta, hogy Isten munkájához a ma élő embereknek is oda kell tenniük a magukét: „Kereszteljétek meg gyermekeiteket, járassátok hittanórákra, és vigyétek – ne küldjétek, hanem vigyétek! – őket a templomba!”

Az ünnepi közgyűlésen egyszerre két püspököt köszöntött a Bényén huszonnegyedik éve polgármester *Racs-kó Károly*, hiszen az évfordulót megtisztelte jelenlétével *D. Szebik Imre* nyugalmazott püspök is. Együtt ünnepelt a helyiekkel a korábban több mint három évtizeden át Bényén szolgált *id. Cse-lovszky Ferenc*, a gyülekezet korábbi pásztor, *Selmezi Lajos Péter* monori lelkész, valamint *Sághy Kata*, aki

Jeles évfordulót ünnepelt a múlt hétvégén Sárszentlőrinc népe. Szombaton a községi ünnepség keretében, vasárnap pedig az istentisztelet részeként emlékeztünk meg *Balassa János* Európa-hírű sebészprofesszor születésének kétszázadik évfordulójáról. Balassa János 1814. május 5-én a sárszentlőrinci evangélikus lelkész, Balassa János fiaként látta meg a napvilágot az evangélikus parókian.

Dr. Muth Lajos, a Balassa Jánosról elnevezett szekszárdi megyei kórház főigazgatója, a szekszárdi evangélikus gyülekezet felügyelője szombati előadásában nem a híres sebészorvos életrajzi adatait ismertette, hanem azt emelte ki, hogy miben lehet számunkra példakép Balassa János. Példaként állhat

Háromszáz éve települt újra Bénye

bényei születésüként választotta a szolgálatot domonyi lelkész férje mellett.

Az ünnepre való tekintettel az ol-tárra került Bénye ősi, féldrágaköves úrvacsorai kelyhe is, melyet a monori Helytörténeti Múzeumban őriznek.

A gyülekezet felügyelője, *Kopcsándi Károlyné* külön is kiemelte és megköszönte a jövőben az országos iroda igazgatójaként tevékenykedő *Krámer Györgynek* az egyházmegyében eszperesként végzett szolgálatát. *Fabiny Tamás* püspököt pedig a település önkormányzata a *Bényéért Emlékérem* kitüntetésben részesítette.

Az ünnep méltóságát emelte a gyülekezeti *Matána énekkar*, valamint a budapesti szlovák kórus, az *Ozvena* énekszolgálat. A délelőtti együttlét roskadásig megerített asztalok mellett folytatódott a helyi általános iskola tornatermében.

A napra pontosan háromszáz évvel ezelőtt történetre emlékezve került sor délután a Fáy-kert átadására, illetve megáldására *(képiünkön)*, majd a díszpolgári cím adományozására. (A kert névadója „a nemzet mindenekéért” számon tartott *Fáy András* édesapja, *Fáy Mihály*, aki annak idején behívta birtokára a töt telepeseket. A díszpol-

SZTODLA MIHALY FELVÉTELE

gári címet *Racs-kó Károly* polgármester vehette át.)

A köszöntések sorában megszólalt *Czerván György* agrárgazdaságért felelős államtitkár, aki maga is bizonyoságot tett evangélikus hitéről, valamint *Pogácsás Tibor* monori polgármester, országgyűlési képviselő is.

A kulturális programban óvodások, iskolások, a *Pántlika*, illetve a *Lányok Asszonyok néptáncsoport* működött közre, az est folyamán pedig a jelenlévők megköstölhatták a falu óriás születésnapjait és a felvidéki testvértelepülés, Bény (Bíňa) tortáját is. Nap-

lemente után még tűzijáték is gyönyörködtette a múltjukra és jelenükre egyaránt méltán büszke bényeieket.

Mikor ez a megkészt beszámoló az olvasók kezébe kerül, már újabb évfordulót ünnepel az evangélikus gyülekezet. A május 11-i hálaadó istentiszteleten *Pángyánszky Ágnes*, a jelentős bényei rokonsággal is rendelkező pilisi lelkész hirdeti Isten igéjét.

Déli 12 órakor pedig a Kossuth rádió hullámhosszán a harang szava is ünnepli a lutheránus templom felépülését kétszázhuszadik évfordulóját. ■ (-YT-)

Balassa-ünnepek

előttünk hazafisága, hivatásszeretete, szakmai igényessége, az új iránti fogékonysága, igyekezete a jövő nemzedékről való gondoskodásra, törekvése a haladó szellemi erők összefogására, országos ügyekért való felelőssége.

Balassa János doktori disszertációjában így jellemezte életfelfogását: Isten bennünk van, buzgalmunk az ő műve. És: „Vivere aliis non sibi, constituit essenciam medici.” („Másoknak élni, nem magának, ez adja meg az orvos lényegét.”)

A híres sebészorvos sajnálatos módon fiatalon, ötvenéves korában halt meg vakbélgyulladásban.

Aki oly sok emberen segített, magán nem tudott segíteni.

Fiatal életének eredményei röviden így foglalhatók össze: Balassa János a maga korában Európának egyik legkitűnőbb sebésze volt. A plasztikai sebészet terén világviszonylatban is úttörő munkát végzett. Ő az önálló magyar sebészeti tudomány megteremtője, a magyar nyelvű orvosi irodalom úttörője. Orvos pedagógusi munkássága is jelentős, kora legnépszerűbb orvos tanára volt. Kiharcolta a magyar nyelv jogait a pesti orvostudományban.

A sebészet és az orvosi tudományok terén elért eredményei mellett

mint ember is vonzó példa és megragadó jellem volt. Töretlen hűséggel, nagy bátorsággal szolgálta a szenvedő embereket, anyagi helyzet-re való tekintet nélkül. Az uralkodóház tagjai és szegény nincstelenek egyaránt bizalmukat vethették belé.

Dr. Székács József méltatása szerint: „A külföld kiváltképpen benne és általa kezdte tisztelni azon egyetemet, amelynek ő egyik fő díszje, s irigyelni a nemzetet, amelynek ő fia volt.”

Mi, sárszentlőrinciek is büszkék vagyunk rá, és hálát adunk Istennek szellemi, lelki javakban bővelkedő életéért, áldásos munkásságáért.

■ KARL JÁNOSNÉ
CSEPREGI ERZSÉBET
sárszentlőrinci evangélikus lelkész

Istentiszteleti rend • 2014. május 11.

Húsvét ünnepe után 3. vasárnap (Jubilate). Liturgikus szín: fehér.

Lekció: 1Pt 2,11–20; 1Móz 1,1–4a.26–31;2,1–4a. Textus: Mk 2,18–22. Énekek: 364., 261.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. Lukács Máté; **Fébé, II., Húvösvölgyi út 193.** de. fél 10.; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztójánovics András; du. 5. (úrv., családi) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. dr. Béres Tamás; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10.** dr. Lászlóné dr. Agod Anett; **Újpest, IV., Lebstücker M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Darvas Anikó; de. 11. (úrv., kantátázé és istentisztelet) Gáncs Péter; du. 6. asztali beszélgetések; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol, úrv.) dr. Bácskai Károly; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Gombkötő Beáta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, kétnyelvű családi) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Gombkötő Beáta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkőczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpádné; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpádné; **XI., Egyetemi és főiskolai gyülekezet, Magyar tudósok krt. 3.** du. 6. (Tamás-mise); **Buda-gyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér de. 10.** (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Erdélyi Csaba; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Rózsavéglő u. 46.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9.** Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kovács Áron; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11.** Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Éva; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11.** Zólyomi Mátyás; **Buda-fok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; du. 5. (gyermek-istentisztelet) Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (családi) dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Mátraszentimre–Bagolyirtás, Jókai u. 7–9., Fébé Názáret-temploma** de. fél 12. Missura Tibor; **Pilisvörösvár (ref. templom)** du. 2.

Összeállította: BALLA MÁRIA

HIRDETÉS

Olvassa
az Evangelikus Élet
digitális változatát!

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Kereslet és kínálat

A kereslet és kínálat az a két alapvető fogalom, amelyre a közgazdaságtan tudománya épül. A keresletet valamilyen szükség szüli, a kínálatot pedig az teremti meg, hogy a szükséglet kielégítése anyagilag is jövedelmező tud lenni. A piac pedig az a hely, ahol a kínálat végül bevételre talál – mégpedig azon az áron, amely mindkét félnek megéri. Ez persze csak egy leegyszerűsített modell; a valós viszonyokat számos dolog – például a monopólium intézménye – képes befolyásolni, de alapvetően elmondható: mai kultúránk része az, hogy a kereslet miként találkozik a kínálattal. A városok hatalmas hirdetőtáblái vagy éppen a tévéreklámok mind-mind annak a folyamatnak a részei, amely a kereskedelemben részt vevő felek egymásra találását segíti elő.

Lehet szeretni és utálni a reklámokat. Lehet művészként tekinteni rájuk, ugyanakkor számos okunk van arra, hogy egyszerűen egyfajta manipulációs eszköznek tartsuk őket. Ám hatásuk civilizációnkra nem hagyható figyelmen kívül. Melyik az a mosószertalék, amellyel „a mosógép is tovább él”? Azt hiszem, a legtöbb olvasónk pontosan emlékszik a névre, sőt a kis reklámfilmecske dallamát is könnyedén felidézi.

A fogyasztói társadalom piacorientált világában emberi kapcsolataink egyéb megnyilvánulási formái is leginkább a piaci viszonyok szerint kezdenek el működni. Az emberek manapság már énmárkát építenek,

vagyis tudatosan figyelnek arra, hogy milyen képet alakítsanak ki magukról. Az angolul *self branding*nek nevezett tevékenység néha azzal jár, hogy egyesek kétféle identitással jelennek meg a világhálón is. Egy olyan, amely a barátoknak és a családnak szól, és egy másikkal, amely egyfajta munkahelyi profilnak tekinthető.

2004-ben a *Facebook*ot az amerikai Harvard Egyetemen hozták létre, és kezdetben csak az iskola diákjai regisztrálhattak. A módszer az volt, hogy akinek volt *harvard.edu* végződésképp címe, annak a regisztrációját elfogadta a rendszer, így a diákok, a már végzetek és a jó nevű intézmény tanári kara is használhatta a rendszert.

Akkoriban futott még a *MySpace* nevű oldal, amely az ismerkedés első számú eszközévé vált, ugyanakkor ott senkinek nem kellett a valódi személyazonosságát feltárnia, míg a *Facebook* úttörő volt a tekintetben, hogy igazi embereket kötött össze igazi társaikkal, így mindenki az igazi nevével szerepelt rajta. A rendszer nyilvánossá tétele után foglalkoztak a gondolattal, hogy esetleg mindenkinek legyen egy profilja a családi és baráti viszonyok kezelésére és külön adatlapja a munkahelyi kapcsolatokhoz, de ezt végül elvetették azzal az indokkal, hogy valójában oszthatatlan személyek vagyunk, és mindenkinek magának kell megtalálnia az egyensúlyt, hogy mennyire osztsa meg magáról privát információkat

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

olyanokkal, akikkel csak munkakapcsolatban van.

A *Facebook* remek eszköz lehet a baráti kapcsolatok szinten tartásához. Legújabb mobilos fejlesztésük még egy lapáttal rátesz erre: tervük szerint a *Facebook*ot arra is fogjuk használni, hogy megtudjuk, melyik ismerősünk tartózkodik a közelünkben, és így akár előre nem tervezetten is összefuthatunk vele, vagy részt vehetünk az általa választott programon.

Ez is egyfajta keresletként és kínálatként fogható fel, de jóval könnyebb elképzelni egy új magyar induló vállalkozás, a *Piqniq* működési mechanizmusában ezeket a fogalmakat. A *Piqniq* egy új divathullámot lovagol meg, mégpedig azt, hogy a nagyvárosokban sokan vannak, akik szeretnek főzni, és hasonlóan nagy számban fordulnak elő olyanok, akik szívesen próbálnak ki új ételeket vagy új helyeket. A rendszer ezt a keresletet és kínálatot fogja összehozni: ha éhesek vagyunk, elég csak kiválasztani a rendszerben, hogy a közelünkben ki főzött vagy süített valami finomat, és utána már csak a találkozás és a házi étel megvásárlása van hátra.

A közelség kihasználása a mobilos fejlesztések egyik trendje. Érdekes elgondolkozni azon, hogy ez a templomok és gyülekezetek viszonylatában vajon működőképes lenne-e.

■ N. B.

EVÉL&LEVÉL

Luther-emléktúra

Gyülekezeti kiránduláson vettünk részt – celldömölki evangélikusok – április 18–21. között, melyet *Kiniczky Nóra* felügyelő és *Szomjú Tamás* főgondnok szervezett. Lelki feltöltődésünkről, a reggeli és esti áhítatokról és az istentiszteletekről *Szagos Csaba* lelkész gondoskodott. Velünk tartottak bakonytamási hittestvéreink is.

Nagypénteken, hajnali órán indultunk. Először a husziták városában, Táborban álltunk meg, ahol megtekinthettük a husziták életével kapcsolatos emlékeket és ereklyéket. A következő állomás Herrnhut volt. Több mint két-száznyolcvan éve töretlen hagyomány, hogy itt kerül sor a bibliaolvasó *Útmutató (Losungen)* napi igéinek a kihúzására. Szagos Csaba lelkész ezen a helyszínen tartotta meg ünnepélyes keretek között a nagypénteki istentiszteletet, az úrvacsoravételnél a helyi gyülekezet lelkészője is segédkezett. Miután ez a nap egyházunk legnagyobb ünnepe, az igehirdetés felemelő volt, és a távoli helyszín is fokozta a lelkünkre tett hatást.

Estére értünk Wittenbergbe, a vártemplom melletti szállásunkra.

Másnap Wartburg várát néztük meg. Az idegenvezetés magyar nyelven zajlott, így kimerítő képet kaphattunk *Luther Márton (György lovag)* itteni életéről és a bibliafordítás körülményeiről. A várban tett látogatás során *Árpád-házi Szent Erzsébet* története is élénk tárult az autentikusan berendezett, festett termekben.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Ezt követően Eislebenbe utaztunk. A Szent Péter és Pál-templomban megcsodálhattuk azt a keresztlőmedencét, amelyben Luther Mártont megkeresztelték, a Szent András-templomban pedig a szemünk elé tárult az a szószék, amelyről pár nappal halála előtt, utoljára prédikált.

A szállásunkra visszaérkezve páran részt vettünk az este tízkor kezdődött nagyszombati körmeneten, amely egyedülálló élmény volt.

A harmadik napot „buszmentesen” Wittenbergben töltöttük.

2017 Luther Márton éve lesz: ekkor ünnepeljük a reformáció kezdetének ötszáz éves jubileumát. Ennek apropóján először felkerestük azt az emlékparkot, amelyben a magyar evangélikusok is egy hársfát ültettek az évforduló tiszteletére. Majd azt a házat, amelyet *Bölcs Frigyes* választófejedelem ajándékozott Luther Mártonnak. A reformátor élete legnagyobb részét, mintegy harmincöt évet töltött itt el, eleinte mint szerzetes, később mint férj és apa. Itt születtek első reformációs elképzelései, itt okította a tanítványokat és írta meg az egész világot megváltoztató munkáit. A mára múzeummal alakított épületben megismerhettük Luther és Wittenberg városának kapcsolatát, illetve a Luther család mindennapi életét.

A Luther-háztól pár lépésre találtuk *Melancthon* házát. Látogatásunk legemlékezetesebb momentuma az volt, amikor az egyik útítársunk korhű jelmezbe beöltözve ismertette *Melancthon* munkásságát. *Idősebb Lucas Cranach* házát is megnéztük. Ő festette az első arcképet a szerzetesi ruhát viselő Luther Mártonról. Ezután számos arckép készült még Luther életéről különböző korszakaiban.

Városnéző túránkat a vártemplomnál fejeztük be, amely épp felújítás alatt állt. A híres kaput, melyre Luther felszegezte 95 pontját, állványok vették körbe, ennek ellenére az épületet meg tudtuk tekinteni, illetve Luther síremlékén koszorút helyeztünk el. Itt hallgattuk meg a húsvéti ünnepi igét istentisztelet keretében, amely rendkívüli módon meghatótt bennünket – tekintettel a hely szellemére és Luther munkásságára.

Hazafelé Torgauba is betértünk. Itt *Bora Katalinra*, a „világ leghíresebb lelkészfeleségére” emlékeztünk. Rövid kitérőt tettünk Drezda városába is.

Az utazás végére több generációt képviselő kis csapatunk jól összekovácsolódott, lelkileg és szellemileg rendkívüli módon feltöltődött, és ismereteink is interaktív módon gazdagodtak. Az utazás nyújtotta nagyszerű élményeken túl öröm volt megtapasztalni, hogy a fiatalok lendülete és lelkesedése milyen jól párosult az idősebbek bölcsességével. Jó volt a buszban feladatokat megoldani, kérdésekre válaszolni vagy egyszerűen csak beszélgetni. Mindezt hála a hála az Úrnak, köszönettel tartozunk a szervezőknek és a lelkész úrnak. Reméljük, hogy a jövőben is alkalmunk nyílik ilyen tartalmas és a hitünk megerősítését szolgáló együttlétekre.

JANKÓ ZOLTÁNNÉ és JANKÓ ZOLTÁN (celldömölki evangélikus gyülekezet)

HIRDETÉS

Az Első Magyar Tűzzománc Jelvénygyár jelvényeket – iskolák számára is – készít. 1072 Budapest, Király u. 27. Tel.: 789-3236 és 782-4980. Mobil: 70/247-2752. Honlap: <https://sites.google.com/site/kituzoo/>

Lepramissziói csendesnap és közgyűlés

A Lepramisszió tavaszi csendesnapját és rövid közgyűlését május 19-én, hétfőn 10 órakor tartja az Újpest-Belsővárosi Református Egyházközség gyülekezeti termében (Budapest IV., Szent István tér 24., a metró végállomásától pár lépésre, az újpesti városháza mellett). Szeretettel várják a munkatársakat, támogatókat, érdeklődőket az alkalomra, amely egy óra tájban szeretetvendégséggel zárul.

Hawaii Soltvadkerten

A meleg tavaszt tüzes nyárrá varázsolták az Evangélikus Egyházi Óvoda baráti körének tagjai április 26-án este Soltvadkerten. Na igen: ez már régóta nem az óvónők vagy az „aktív szülők” ügye. Hogy is lehetne megmagyarázni máskülönben azon – lassan nagymama-nagypapa korú – táncosok részvételét az éjjeli műsorban, akikkel gyermekei már rég nem ide, hanem valamelyik környékbeli gimnáziumba járnak?

De kezdjük csak az elején: a *Lakatosné Hachbold Éva* vezető óvónő irányította csapat már hónapokkal ko-

rábban megkezdte a felkészülést az áprilisi óvodabálra, mely a kisváros egyik legnagyobb zenés-táncos rendezvénye. A részt vevő evangélikus és más felekezetekhez tartozó egyháztagnak tudják: itt szeretet, béke és jó hangulat vár minden szórakozni vágyó vendéget. Így hát bizony visszajárnak – sok évvel óvodás csemetéik elbálgatása után is...

Az estét a középső és nagycsoportos gyerekek hawaii tánca nyitotta meg. Ezt követte az óvodavezető köszöntője, majd az ünnepi vacsora. Az össztáncra nem kellett sokat nógat-

ni senkit, hiszen tudták: nincs sok idejük! Éjfélkor már a harminchat fős „nagy tánckaré” volt a színpad: az egzotikus ritmusokra „becsónakázó” férfiak, az integető, fűszoknyás hölgyek és a melldőngető kannibálok között számos presbiter és presbiterné is ott volt – hirdetve a kereszténység és a jókedv békés egymás mellett élését. És mivel rengeteg kisgyerek is együtt mulatott a szülőikkel, az iltfogasztás a jótékonyági büfében sem haladta meg a határértéket.

És így is jó volt a bál!

■ K. L.

IFJ. KAPOSZTA LAJOS FELVÉTELE

HÍREK, HIRDETÉSEK

Ökumenikus találkozó

Minden hónap harmadik vasárnapján, 18 órakor ökumenikus találkozó, istentisztelet és előadás lesz a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházában (1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.), a földszinti tanácsteremben. A május 18-i téma: *Földtörténeti feltárások (DSc. Viczián István)*. Istentiszteletet tart *p. Bazil*. Szeretettel várjuk a korábbi farkasréti ökumenikus közösség, a megszűnő KÖT (Keresztény Ökumenikus Baráti Társaság), valamint az International Ecumenical Fellowship Magyar Régiójának tagjait is.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
 aranykoszorús
 harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékek gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levél cím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
 Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
 E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

Taizé-ima és énekegyüttlét

A rákosszentmihály-sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén, legközelebb május 13-án, 19 órától Taizé-ima és énekegyüttlét. Minden alkalommal van ígéhirdetés is. Információ: gyertyafeny.lutheran.hu

EKME-est – negyven éve szolgál a magyarországi Lepramisszió

Evangélikus külmisziói est keretében *Riskóné Fazekas Márta* református lelkész, a magyarországi Lepramisszió igazgatója vetített képes előadást tart a magyarországi Lepramisszió Negyvenedik szolgálati évfordulójára emlékezve *Kína másik arca* címmel a Lepramisszió kínai szolgálatáról. Időpont: május 19., hétfő, 18.00. Helyszín: 1085 Budapest, Üllői út 24., földszinti előadóterem (bejárat az utca felől).

Minden érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk.

Az Evangélikus Külmisziói Egyesület vezetősége

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (május 11.)

Tekintetem a hegyekre emelem: Honnan jön segítségem? Segítségem az Úrtól jön, aki az eget és a földet alkotta. Zsolt 121,1–2 (Jn 14,5–6a; Jn 15,1–8; 1Jn 5,1–4; Zsolt 66) Az írásmagyarázók nem tudják, milyen hegyekre gondolt a zsoltáros. Csak találgatni lehet. De mi tudjuk, életünk egyetlen esélye és reménye, ha tekintetünket a megváltás hegyére emeljük, a Golgotán éretünk meghalt Megváltóra nézünk hitte. Segítségünk onnan jön. *Új nap – új kegyelem* rovatunk címének üzenete: tanuljunk meg naponta, óránként, másodpercenként kegyelemből élni, mert a segítség csak az irgalmas Jézustól jön. Emeljük fel tekintetünket!

Hétfő (május 12.)

Mondjatok egymásnak zsoltárokat, dicséreteket és lelki énekeket; énekeljétek és mondjatok dicséretet szívetekben az Úrnak. Ef 5,19 (Zsolt 21,14; Róm 1,18–25; 1Jn 5,1–5) A megszabadult, gyógyult szív tud igazán dicséretet mondani. A Szentlélek által újjászületett és betöltött ember teste, egész lényé az Úr templomává válik. Valljuk meg bűneinket, gonoszságainkat ezen a napon is, és kérjük a Lélek tüzeit, tisztítson meg a szennytől, égessen ki minden szemetet szívünkéből, és hevítsen mennyei hófokra. Így lesz áldás rajtunk, így tudjuk környezetünket is segíteni.

Kedd (május 13.)

Szaporítsd meg titeket az Úr, titeket és fiaitokat! Zsolt 115,14 (1Jn 3,1a; 2Kor 5,11–18; 1Jn 5,6–12) Az élet jele a mozgás, növekedés, gyarapodás. Magyar népünk nem szaporodik, inkább fogy. Egyik oka ennek az, hogy elhagytuk az Urat, az élet forrását. Fiataljaink nem házasodnak, naponta százötven magzat életét kioltják hazánkban, a megszületett gyermekek jelentős része nem teljes családba érkezik, nagyobb részüket már nem keresztelik meg. Ó, Urunk, könnyörülj rajtunk! Adj megújulást népünknek, egyházainknak, családjainknak!

Szerda (május 14.)

Jézus mondta: „Sokan mondják majd nekem ama napon: Uram, Uram, nem a te nevedben profétáltunk-e, nem a te nevedben üztünk-e ki ördögöket, és nem a te nevedben tettünk-e sok csodát? És akkor kijelentem nekik: Sohasem ismertelek titeket!” Mt 7,22–23 (Ez 13,3; Jn 8,31–36; 1Jn 5,13–21) Milyen kemény, józanító szavak ezek. Soha ne hangozzanak el felettünk! Jézus időben figyelmeztet: a vele való élő, személyes közösséget senki és semmi nem pótolhatja. Ne bújunk el a templomba, liturgiába, aktív szolgálatba az élő Úr elől, a személyes megterés elől. Ne tegyük egyházunkat, gyülekezetünket „rablók barlangjává”! Legnehezebb a vallásosságból megtérni, de Istennél semmi, még ez sem lehetetlen.

Csütörtök (május 15.)

Aki könnyörül a nincstelenség, az Úrnak ad kölcsön, mert ő megtéríti jótéteményét. Péld 19,17 (Lk 10,35; Róm 8,7–11; 2Jn 1–6) Nem kell sokat keresni a nincstelenséget. Után, szomszédokban, gyülekezetben, ismeretségi körünkben sokan szenvednek hiányt valamiben. Isten egymásra bízott minket. Mindenkinek van valamiben hiánya, de többete is. Az az Úr akarata, hogy ezek az ő családjában szépen kiegyenlítődjenek. Az Úrnak gondja van a nincstelenségre, legyen nekünk is. Az Úrral és a nincstelenséggel való kapcsolatunk szorosán összefügg egymással. Uram, te kenyert adtál az éhezőknek. A te kezdedben a kevés is gyarapszik. Kérlek, növeld hitemet, és szabadíts meg az önzéstől.

Péntek (május 16.)

Vidámíts meg újra szabadításoddal, támogass, hogy lelkem készleges legyen. Zsolt 51,14 (Júd 2; Jn 19,1–7; 2Jn 7–13) Jézus neve azt jelenti: szabadító. Ő azért jött, hogy megszabadítson minket bűntől, haláltól, ördög hatalmától. Drága ajándék a bűnbocsánat és az azt megpecsételő úrvacsora, de nem mindig éljük át a szabadulást. Újra és újra utolérnek régi bűneink, mint a csaholó kutyák. Milyen jó lenne, ha nem szaporodnának, hanem elfogynának bűneink az évek során! Uram, kérlek, bocsásd meg bűnömöt, hogy sokszor kihagytalak az életemből, és bocsásd meg mindazt, amit ennek következtében elkövettem! Vidámíts meg újra szabadításoddal! Hadd merítsek vizet a szabadulás forrásából! (Ézs 12,3)

Szombat (május 17.)

Jézus együtt tud érezni a tudatlanokkal és a tévelygőkkel, mivel ő maga is könnyörül van véve erőtlenséggel. Zsid 5,2 (1Sám 12,20.23; Jel 22,1–5; 3Jn 1–15) Jézus Krisztus nagy ajándéka a világ és az egyház számára az irgalom. Isten létét nem lehet tudományosan bizonyítani, de számomra az irgalmasság igenis istenbizonyíték. Isten irgalma nélkül csak hideg kő lenne az emberszív, dzsungeltörvények szerint kiirtanánk egymást. Szép énekünk egyik sora sokszor eszembe jutott lelki harcaim közben: „Kik eltévédtek az úton, / Azokért jöttél, Jézusom.” (EÉ 415,4) Igen, tehát értem is eljöttél, Uram, pedig ismered tudatlanságomat, tévelygéseimet. Köszönöm.

■ SZEVERÉNYI JÁNOS

Fébé-taggyűlés

A Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület soron következő taggyűlését május 23-án, pénteken 13 órakor tartja a Sarepta-szeretothon templomában (Budapest II., Ördögárok u. 9.).

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból május 11-étől május 18-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
6.50 / Mária Rádió Ökumenikus lapszemle	9.40 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó)	15.10 / Kossuth rádió 20. századi történelem	12.00 / Kossuth rádió Déli harangszó a marcalgergelyi evangélikus templomból
8.00 / Civil Rádió (Budapest) Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora	13.30 / Bartók rádió A Savaria barokk zenekar hangversenye C. Ph. E. Bach műveiből	20.00 / Pax Tv Kút (élő interaktív műsor)	12.05 / Viasat History Tiltott történelem (angol dokumentumfilm-sorozat)
9.05 / Duna Tv Napok, évek, évszázadok Tőkéczi László műsora	16.15 / Duna World Református ifjúsági műsor	20.00 / Corvinus Rádió Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora	13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bízunk eleitől fogva...” A református egyház féléórása
9.00 / Pax Tv Evangélikus istentisztelet a budavári evangélikus templomból	20.00 / Duna World Gazdátlan asszony (magyar játékfilm, 1944) (75')	21.20 / Duna World A határozat (magyar dokumentumfilm, 1972) (99')	16.00 / Duna World Református magazin
9.30 / ZDF (német) Evangélikus istentisztelet Berlinből	21.55 / Duna Tv Az utolsó óráig – Egyházi személyeket ért atrocitások (magyar dokumentumfilm)	21.40 / Duna Tv Négybalkezes (francia játékfilm, 1986) (85')	17.05 / Duna Tv Váratlan utazás (kanadai tévéfilmsorozat)
13.30 / Magyar Katolikus Rádió „Valaki ír a kezded...” (vasárnapi versműsor)	22.00 / Bartók rádió Dzsesszkoncertek Szegedi dzsessznapok 2013	23.00 / M1 Tenyérsyi gyerekek (magyar dokumentumfilm, 2013)	21.10 / M1 Bábel – Hesnával a világ (dokumentumműsor)
23.15 / Mária Rádió Mégis szeretni Gyökössi Endre tanítása	0.05 / Duna Tv A zenén túl – Vásáry Tamás zenés beszélgetései	23.35 / Duna Tv Isten minden gyermeke tud táncolni (amerikai játékfilm, 2008) (81')	22.05 / Duna World Muzsikál a mozi Filmlágerek a '40-es évekből
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
14.05 / M1 Virágzó Magyarország (magyar ismeretterjesztő sorozat)	11.05 / Duna World Ridikul (női talkshow)	8.10 / Duna Tv Isten kezében	9.00 / Pax Tv Evangélikus istentisztelet a budavári evangélikus templomból
Nádszeg	15.10 / Duna Tv Kövek és emberek (francia dokumentumfilm-sorozat)	9.35 / M1 Zöld Tea (ismeretterjesztő ökomagazin)	9.30 / Bartók rádió Musica Sacra (egyházzenei magazin)
20.45 / M2 Jamie 20 perces kajái (gasztronómiai műsor)	19.25 / HBO A bátyám árnyékában (amerikai film, 2012) (89')	10.00 / Kossuth rádió Szombat délelőtt (magazinműsor)	9.40 / M1 Cigánypasztoráció (dokumentumfilm)
21.08 / Bartók rádió Bach fényében	20.20 / M1 Bízunk benned! (vetélkedőműsor)	13.03 / Petőfi rádió Harmincak társasága – Petőfi TOP 30	10.45 / M1 Református ifjúsági műsor
Szabó Balázs orgonaestje	21.05 / Kossuth rádió Belépő (kulturális magazin)	16.40 / M1 Ég, föld, férfi, nő Tisza-tó	11.00 / Duna Tv Református istentisztelet
21.50 / Duna Tv Vámmentes házasság (finn–magyar játékfilm, 1980)	22.10 / Duna World Szabadság tér '89 (történelmi magazin)	17.35 / M1 Gasztróangyal	18.30 / Kossuth rádió Regényes történelem
21.55 / Duna World Vetíteni nem elég (magyar dokumentumfilm-sorozat)	23.15 / M1 Nők (amerikai filmvígjáték, 2008)	Zala	21.40 / M1 My Fair Lady (amerikai zenés film, 1964) (163')
22.30 / M3 Az omnibusztól a metróig (kultúrtörténeti sorozat)	23.45 / M1 Magasiskola (magyar játékfilm, 1970) (81')	21.10 / Duna Tv Az epsomi úriember (francia játékfilm, 1962) (86')	23.50 / Duna World Baptista istentisztelet
22.45 / M1 MobilVers Radnóti Miklós: Levél a hitveshez		22.15 / Pax Tv Holokauszt Magyarországon (dokumentumfilm)	0.25 / M1 Ádám almái (dán–német film, 2005) (91')

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
 Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
 Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
 Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
 Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
 Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu). Munkatárs: Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu).
 Rovatvezetők: dr. Hafenschér Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap ígéje (antal.veghelyi@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). Szerkesztőbizottság: Adami Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
 Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
 Felelős vezető: Nagy Zoltán. Árúsítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjéig regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

